

Treball de Fi de Grau

Títol

Anàlisi de la cobertura de la Guerra de Gaza als mitjans d'informació general espanyols (2023)
--

Autoria

Albert Borrell Rodríguez

Professorat tutor

Núria Simelio Solà

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	X
Publicitat i Relacions Públiques	
Comunicació Interactiva	
Comunicació de les Organitzacions	

Tipus de TFG

Projecte	
Recerca	X

Data

Del 3 al 7 de juny de 2024	X
26 de juliol de 2024	

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Anàlisi de la cobertura de la Guerra de Gaza als mitjans d'informació general espanyols (2023)		
Castellà:	Análisis de la cobertura de la Guerra de Gaza en los medios de información general españoles (2023)		
Anglès:	Analysis of the coverage of the Gaza War in the Spanish general media		
Autoria:		Albert Borrell Rodríguez	
Professorat tutor:		Núria Simelio Solà	
Curs:	2023/24	Grau:	Comunicació Audiovisual
			Periodisme X
			Publicitat i Relacions Públiques
			Comunicació Interactiva
			Comunicació de les Organitzacions

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Israel, Hamàs, Palestina, Gaza, font, cobertura, mitjans de comunicació
Castellà:	Israel, Hamás, Palestina, Gaza, fuente, cobertura, medios de comunicación
Anglès:	Israel, Hamas, Palestine, Gaza, source, coverage, media

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	La present investigació realitza un estudi sobre la cobertura del conflicte Israel – Hamàs en les portades publicades del 8 al 23 d'octubre de 2023 pels quatre diaris més llegits d'Espanya: <i>El Mundo</i> , <i>El País</i> , <i>La Vanguardia</i> i l' <i>ABC</i> . A través d'una metodologia quantitativa, s'han analitzat un total de 54 portades per tal d'obtenir resultats amb relació als titulars, les fotografies i les fonts, entre altres.
Castellà:	La presente investigación realiza un estudio sobre la cobertura del conflicto entre Israel y Hamás en las portadas publicadas del 8 al 23 de octubre de 2023 por los cuatro diarios más leídos de España: <i>El Mundo</i> , <i>El País</i> , <i>La Vanguardia</i> y el <i>ABC</i> . Mediante una metodología cuantitativa, se han analizado un total de 54 portadas para obtener resultados en materia de titulares, fotografías y fuentes, entre otros.
Anglès:	The present investigation carries out a study on the coverage of the conflict between Israel and Hamas in the newspaper covers published from October 8 to 23, 2023 of the four most read newspapers in Spain: <i>El Mundo</i> , <i>El País</i> , <i>La Vanguardia</i> and <i>ABC</i> . Through a quantitative methodology, a total of 54 covers have been analyzed in order to obtain results in relation to headlines, photographs and sources, among others.

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Ciències de la Comunicació

Anàlisi de la cobertura de la Guerra de Gaza als mitjans d'informació general espanyols

Treball de final de grau

Albert Borrell Rodríguez

Núria Simelio Solà

30/05/2024

A continuació, m'agradaria dedicar unes paraules a aquelles persones que han fet possible la confecció d'aquest treball.

A la meva tutora, la Núria Simelio, per l'orientació, el suport i la completa disponibilitat en tots els mesos que ha durat l'elaboració del treball.

A la meva família per la seva paciència i suport en aquest darrer any de carrera.

Als meus amics i companys de carrera per revisar, aconsellar-me i acompanyar-me al llarg de tota la investigació.

Gràcies.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ.....	1
1.1. Motivació del treball	2
1.2. Justificació del treball.....	3
1.3. Objectius.....	3
1.4. Hipòtesis	4
2. MARC TEÒRIC.....	6
2. 1. La cobertura informativa de conflictes bèl·lics	6
2.1.1. El <i>framing</i> , el <i>priming</i> i la teoria de l'Agenda <i>Setting</i> en la cobertura de conflictes armats.....	6
2.1.2. Mitjans de comunicació i conflictes armats	8
2.1.3. La propaganda informativa	9
2.1.4. Ètica periodística en la cobertura de conflictes bèl·lics.....	12
2.1.5. El periodisme de pau	16
2.2. El conflicte araboisraelià	18
2.2.1. Orígens del sionisme i primeres migracions	18
2.2.2. El suport de l'Imperi Britànic a la causa israeliana	18
2.2.3. La Declaració d'Independència de l'Estat d'Israel.....	19
2.2.4. Els conflictes armats entre el món àrab i Israel	20
2.2.5. Descontentament palestí, intifades i procés de pau	21
2.3. Cronologia dels 15 dies analitzats.....	23
2.4. Breu aproximació als diaris analitzats.....	24
2.4.1. El País	24
2.4.2. La Vanguardia	24

2.4.3. El Mundo	25
2.4.4. ABC	25
3. METODOLOGIA.....	26
3.1. Objecte d'estudi i mostra.....	26
3.2. Procediment	26
4. RESULTATS	28
4.1. Freqüència i intensitat de la cobertura.....	28
4.2. Fonts	32
4.3. Titulars.....	34
4.4. Fotografies	38
4.5. Xifres	43
5. CONCLUSIONS	45
6. BIBLIOGRAFIA.....	51
7. ANNEXOS.....	58
Taules creuades.....	58

1. INTRODUCCIÓ

El conflicte armat entre Israel i Palestina és un dels esdeveniments amb més protagonisme a les seccions d'informació internacional de tots els diaris del món. Des del dia 7 d'octubre del 2023, amb l'atac de Hamàs a la Franja de Gaza i tot el que aquest ha desencadenat, el conflicte s'ha consolidat com a un dels esdeveniments que més interès ha generat en la població, convertint-se en la notícia més buscada a Google durant l'any 2023 a nivell mundial, segons les dades publicades per la mateixa empresa. Espanya no ha estat una excepció i, des que el grup islamista va llençar l'ofensiva a la Franja, els principals diaris del país han realitzat un seguiment intens del conflicte per tal d'informar a la ciutadania de tot el que estava passant a Gaza.

La manera d'informar sobre el conflicte juga un paper clau en la formació de l'opinió dels lectors, fet pel qual periodistes i mitjans de comunicació han de ser curosos a l'hora d'enfocar i explicar les guerres, seguint les normes deontològiques de la professió. La forma de presentar els temes als lectors té una influència directa en la valoració que aquests realitzaran i, per tant, pot modificar el flux d'informació de l'agenda mediàtica (Neumann et al., 1992). En aquest sentit, doncs, és important determinar si el seguiment dels mitjans nacionals del conflicte araboisraelià s'ha fet de forma condicionada o no, i fins a quin punt el rigor i l'objectivitat són elements presents en la cobertura d'aquest.

La present investigació, doncs, té com a objectiu analitzar les portades publicades pels quatre diaris generalistes més llegits d'Espanya durant els 15 dies posteriors a l'atac de Hamàs a la Franja de Gaza. D'acord amb les dades d'Statista, els diaris en qüestió són *El País*, *El Mundo*, *ABC* i *La Vanguardia*.

S'han establert les portades dels diaris com a l'objecte d'anàlisi perquè són l'element més important de la publicació i el que més possibilitats té de guanyar-se un lloc en l'imaginari col·lectiu dels lectors per la seva claredat, concisió i impacte visual. Tal com explica Garcimartín (2014), les portades han resistit la crisi dels mitjans tradicionals gràcies al sentit de permanència en el temps que aporten a un esdeveniment històric i a la seva fàcil adaptació a l'entorn digital en format PDF. A més, d'acord amb aquesta mateixa autora, malgrat el descens en el nombre de lectors dels diaris, la primera pàgina de les publicacions es continua

compartint entre els usuaris a través de les xarxes socials. Les portades, doncs, conformen un element clau en el procés de difusió d'una notícia, fet pel qual el present treball s'ha focalitzat en l'anàlisi d'aquestes.

1.1. Motivació del treball

El conflicte araboisraelià ha estat el conflicte que més interès ha generat en la meua persona en els darrers anys. Les dinàmiques de comportament entre els actors directament implicats i el *modus operandi* de la comunitat internacional ha estat una de les meues inquietuds en l'àmbit de la informació internacional, fet pel qual vaig decidir que la temàtica del treball s'emmarcaria en la d'aquest conflicte armat. Paral·lelament, els quatre anys de carrera de periodisme m'han permès entendre la importància dels mitjans de comunicació en la formació d'opinió de les persones i en la construcció de la visió d'un conflicte en una societat.

Per altra banda, el treball que més he gaudit a la carrera tenia com a objectiu realitzar una comparativa de la cobertura que van fer alguns mitjans de l'assassinat de Luis Carrero Blanco, fet pel qual per al treball de final de grau volia un tema que seguís aquesta o una dinàmica semblant, com és la d'aquest treball.

Finalment, part de la motivació d'aquest treball també respon a la voluntat personal de posar en valor el periodisme de pau davant el periodisme de guerra en la cobertura de conflictes bèl·lics. És a dir, valorar un periodisme orientat a la pau, a la veritat, a la societat civil i a la solució, que atén a la veu de les víctimes i interpreta la pau com a un procés en el qual totes les parts han d'estar involucrades i rebre beneficis (Espinar & Hernández, 2012).

La suma d'aquests factors és el que m'ha portat a realitzar una anàlisi de la cobertura del conflicte araboisraelià per part dels mitjans d'informació generalista espanyols com al meu treball de final de grau.

1.2. Justificació del treball

Donada la naturalesa del conflicte, la Guerra de Gaza està sent un dels esdeveniments de major impacte i recorregut en els mitjans de comunicació d'Espanya. Aquesta situació d'exposició mediàtica s'ha traslladat a les xarxes socials, on la gent ha trobat l'espai per informar-se i, alhora, donar la seva opinió sobre el conflicte. D'aquesta manera, s'ha generat un clima de debat i intercanvi de parers que, en menor o major mesura, ve condicionat per la informació que ha rebut cada persona sobre la situació a Gaza, fet que posa de manifest la importància d'estudiar el *modus operandi* dels mitjans de comunicació en aquest àmbit.

Per altra banda, la cobertura mediàtica d'un conflicte armat és un element important i amb influència en les accions en matèria de política exterior d'un país, fet pel qual esdevé necessari conèixer de quina manera els mitjans de comunicació estan transmetent tota la informació relacionada amb el conflicte.

Darrerament, la present investigació esdevé un exercici necessari per tal de comprovar si el paradigma del periodisme de pau entès com un mètode més ajustat i precís d'emmarcar les històries i que posa en pràctica els preceptes de l'anàlisi de conflictes i de la investigació per la pau (Lynch & McGoldrick, 2005) es comença a estendre entre els grans mitjans de comunicació. Aquesta és una vessant de l'estudi que revesteix gran importància, ja que el periodisme de pau suposa una primera aproximació a la resolució dels conflictes armats i és un paradigma al qual haurien d'aspirar tots els mitjans de comunicació.

1.3. Objectius

L'objectiu general d'aquest estudi ha estat analitzar la cobertura informativa que han dut a terme els diaris més llegits d'Espanya a les seves portades sobre el darrer episodi del conflicte araboisraelià.

Per tal de complir amb l'objectiu general s'han establert objectius específics:

- Analitzar comparativament la cobertura de la Guerra de Gaza a quatre diaris d'informació general espanyols.
- Analitzar comparativament les fotografies de portada relacionades amb el conflicte araboisraelià de quatre diaris d'informació general espanyols.
- Determinar la intensitat de la cobertura del conflicte de quatre diaris d'informació general espanyols.
- Recollir els actors amb més protagonisme en els titulars de les notícies de portada relatives a la Guerra de Gaza de quatre diaris d'informació general espanyols.
- Comprovar el nivell d'explicitat de les fotografies de portada publicades per quatre diaris d'informació general espanyols.
- Revisar el nombre i tipologia de les fonts utilitzades per part de quatre diaris d'informació general espanyols en les notícies de portada relacionades amb el conflicte araboisraelià.
- Determinar si el sensacionalisme és un element recurrent en la cobertura de la Guerra de Gaza de quatre diaris d'informació general espanyols.
- Determinar la influència del pas del temps en la cobertura de la Guerra de Gaza de quatre diaris d'informació general espanyols.
- Comprovar si els quatre diaris d'informació general espanyols més llegits del país segueixen el paradigma del periodisme de pau en les cobertures del conflicte.

1.4. Hipòtesis

Les hipòtesis que s'han plantejat com a base per la investigació són les següents:

- La Guerra de Gaza és l'esdeveniment més rellevant en la cobertura dels quatre diaris seleccionats en el període de temps analitzat.
- Les xifres són el recurs més utilitzat per dimensionar la magnitud del conflicte.
- Els diaris analitzats fan servir fotografies que poden ferir sensibilitats per captar l'atenció dels lectors.
- El sensacionalisme és un element amb gran presència en les notícies de portada dels quatre diaris analitzats.

- Les notícies de portada relacionades amb el conflicte publicades pels quatre diaris analitzats són curtes i directes.
- Les fonts oficials són la tipologia de font més utilitzada pels quatre diaris analitzats a l'hora de citar la informació.
- Els diaris analitzats fan servir expressions positives o negatives a l'hora de parlar dels diferents actors del conflicte, condicionant així la interpretació de la informació per part dels lectors.

2. MARC TEÒRIC

2. 1. La cobertura informativa de conflictes bèl·lics

2.1.1. El *framing*, el *priming* i la teoria de l'Agenda Setting en la cobertura de conflictes armats

Autors com William Gamson, George Lakoff o Robert Entman han tractat de donar una definició precisa al concepte de *framing*, però avui dia encara no s'ha generat un consens entre els acadèmics per a establir una definició universal. Segons Entman (1993), el *framing* o enquadrar consisteix a seleccionar aspectes de la realitat que es percep i dona'ls-hi més rellevància en un text comunicatiu, de manera que es proporcioni una definició del problema determinada, una interpretació causal, una avaluació moral i/o una recomanació de tractament per al problema descrit. Per tant, el *framing* juga un paper clau en la manera que l'audiència entén o interpreta una notícia. Tanmateix, això no és necessàriament negatiu, es pot fer servir un enquadrament determinat per tal que una notícia sigui més entenedora.

Tenint en compte aquesta definició, el *framing* en la cobertura de conflictes bèl·lics revesteix encara més importància si fos possible, ja que afecta en la percepció del conflicte que es té en els països involucrats i pot condicionar el suport popular als actors implicats. L'enquadrament és una eina essencial per a la política exterior, pel fet que aconsegueix mantenir o guanyar el suport social que es necessita en un conflicte armat (Orozco, 2017).

Knupfer i Entman (2018) estableixen sis dinàmiques fonamentals en la cobertura de conflictes bèl·lics:

- 1) L'ús de mitjans visuals i la producció de notícies propagandístiques en temps de guerra.
- 2) La importància de la perspectiva de notícies propagandístiques en temps de guerra.
- 3) Els possibles impactes dels diferents mitjans en la construcció de la realitat.
- 4) Els efectes dels enquadraments en el mesurament de l'opinió pública
- 5) La dinàmica recurrent d'enquadrar els conflictes entorn de la violació dels drets humans.

6) L'impacte de la cultura i els sistemes lingüístics en la representació dels esdeveniments.

Aquestes sis dinàmiques s'emmarquen en quatre influències derivades de les tecnologies digitals actuals que poden canviar la manera de representar els conflictes: la fragmentació dels sistemes mediàtics, l'augment dels fluxos d'informació transnacional, els processos d'enquadrament alterats pels entorns de xarxa i les arquitectures i lògiques emergents de les plataformes digitals (Moreno Mercado, 2023).

D'acord amb Semetko i Valkenburg (2000), existeixen cinc enquadraments comuns que s'apliquen a l'hora de realitzar la cobertura de conflictes armats: conflicte, interès humà, conseqüències econòmiques, moralitat i responsabilitat. El context del país des d'on es realitza la cobertura té una relació directa amb l'enquadrament escollit. Els diaris europeus de caràcter democràtic han fet servir un enquadrament bàsicament humanitari. Contràriament, els mitjans de comunicació d'estats de caràcter no democràtic, com podria ser Rússia, utilitzen enquadraments més genèrics, explicant la notícia des d'una vessant més política (Pantti, 2013). En aquest sentit, Moreno Mercado (2019) explica que existeix una correlació entre l'ús d'enquadraments genèrics i les rutines periodístiques dels mitjans, de forma que els periodistes que es posicionen davant el fet noticiable tendiran a fer enquadraments més genèrics.

Pel que fa a la cobertura de conflictes per part de la premsa espanyola, segons García Marín (2011) es poden distingir dues tendències a l'hora d'enquadrar la informació: enfocar el problema des de la situació política espanyola o situar el problema més enllà de les nostres fronteres. En tots dos casos existeix una correlació entre la línia editorial del diari i el moment polític en el qual s'emmarca la cobertura. D'aquesta manera, la lectura del conflicte que promou un mitjà coincideix amb el posicionament del diari davant els esdeveniments d'actualitat de la societat espanyola (Jauregizar, 2022).

El *priming* és l'efecte produït quan un subjecte presencia, llegeix o escolta un succés a través dels mitjans i en el seu conscient s'activen una sèrie d'idees d'un significat determinat relacionades amb aquell succés. El que s'aconsegueix amb això és que el públic es construeixi una primera impressió sobre un tema, condicionant l'opinió que tindrà sobre aquest en un

futur (Jo & Berkowitz, 1996). Es tracta d'explicar un tema d'una determinada manera perquè quan aquest torni a ser notícia, el receptor ja tingui una sèrie de conceptes associats al mateix fruit de la cobertura que ha rebut anteriorment.

En la cobertura d'un conflicte armat, el *priming* es refereix a com els mitjans poden influir en la manera de percebre un conflicte per part dels receptors mitjançant la cobertura que s'ha fet dels actors implicats al llarg del temps, de manera que si els mitjans han parlat malament d'un país durant molt de temps i aquest entra en conflicte amb un altre, els lectors ja tindran una sèrie d'idees preconcebudes sobre el mateix. Així doncs, el *priming* o preparació és un altre element de gran importància a l'hora d'entendre la cobertura mediàtica d'un conflicte.

Com ja s'ha esmentat, els conflictes bèl·lics són un dels elements que més importància revesteixen en els mitjans de comunicació generalistes. Els diaris consideren que la població ha d'estar informada sobre aquests i destinen part de les seves pàgines a la seva cobertura. En aquest sentit, una de les teories que millor explica el perquè dels interessos informatius de la població és la de l'agenda *setting*, desenvolupada per Maxwell McCombs i Donald Shaw a *The Agenda Setting Function on Mass Media* (1972). La hipòtesi principal d'aquesta teoria és que els actors que determinen quins temes revesteixen interès informatiu i quan espai se'ls hi ha de dedicar a aquests són els mitjans de comunicació, influenciant així l'agenda pública (Unir, 2023). La teoria sosté que els mitjans de comunicació no decideixen què és el que ha de pensar el públic, però sí sobre què ha de pensar el públic, ja que selecciona quins són els temes que han d'estar presents a l'opinió pública (Díaz, 2004).

2.1.2. Mitjans de comunicació i conflictes armats

El paper dels mitjans de comunicació en conflictes armats es pot entendre de dues maneres: com a una part mateixa del conflicte o com a actors informadors dels episodis conflictius (Zahoor & Sadiq, 2021). En aquest sentit, és important determinar quan les informacions sobre un conflicte armat són part d'una campanya de propaganda d'algun dels actors del conflicte o són informació amb veracitat, tot i que, de la mateixa manera, pugui estar condicionada.

En relació amb la manera de procedir dels mitjans de comunicació davant guerres, es poden distingir tres models. El primer està fortament marcat pel posicionament narratiu de les elits polítiques fomentant el patriotisme, les intervencions humanitàries o la confiança en les fonts oficials. Els altres dos models, l'independent i l'oposicional, trenquen amb les suposicions que els mitjans de comunicació són simples vehicles de comunicació de les elits polítiques i militars (Robinson, et al., 2016). En el model independent, la cobertura dels mitjans mostra un equilibri entre el que es pot considerar independència i la versió oficial, mentre que en l'oposicional els mitjans desafien la manera de procedir i les versions dels governs davant la guerra (Bonilla, 2014).

Sobre el rol dels mitjans de comunicació en la cobertura d'un conflicte, Bonilla (2014) presenta dues perspectives: el rol en l'intervencionisme humanitari i el règim visual de la guerra.

En la primera perspectiva, existeix un debat entre els acadèmics; per una banda, resulta innegable el paper que tenen els mitjans de comunicació a l'hora de mantenir la pressió de l'opinió popular sobre els poders polítics i de fer visibles les conseqüències humanitàries del conflicte, promovent d'aquesta manera el debat públic. Tanmateix, altres acadèmics parlen també de l'aspecte narcisista de la premsa referint-se, per exemple, a la presentació d'imatges políticament correctes sobre militars i víctimes, i que defensa la necessitat d'intervenir en els conflictes per raons ètiques sense donar opció al debat i a la reflexió (Jauregizar, 2022).

Sobre el règim visual de les guerres, també s'han generat debats entorn del poder de la imatge. Un posicionament defensa que el poder de la imatge resideix en mostrar la guerra tal com és i l'altre sosté que l'èxit d'aquestes imatges resideix en la seva capacitat de fomentar el morbo entre unes masses que no corren cap risc i que perceben aquestes imatges com a simple entreteniment (Bonilla, 2014).

2.1.3. La propaganda informativa

El concepte tradicional de propaganda és aquell entès com l'expressió d'una opinió deliberadament orientada a influir en les opinions o accions d'altres individus o grups amb

una finalitat determinada (Pizarroso, 1993). Tal com explica Vázquez (2010), l'Institut per a l'Anàlisi de la Propaganda (IAP), una organització activa entre els anys 1937 i 1942 als Estats Units, va realitzar una sèrie d'estudis sobre aquest concepte, i va recollir els set recursos més utilitzats en la informació propagandística:

- *Name Calling*: qualificar ofensivament mitjançant l'ús d'etiquetes que relacionen una persona o idea amb un símbol negatiu. Un exemple podria ser l'ús de "comunista" durant la Guerra Freda.
- *Glittering Generalities*: seria la versió positiva de l'anterior, consisteix a aconseguir l'aprovació del receptor d'una determinada idea a través de la creació d'imatges emocionals positives.
- *Transfer*: consisteix a transferir el prestigi o l'autoritat que quelcom ens suposa a la idea que el propagandista defensa. Es tracta que els sentiments favorables que ens transmet una idea s'associïn amb la idea que es desitja promoure.
- *Testimonial*: consisteix que una persona admirada o odiada digui que una idea (o persona) és bona o dolenta, en funció de les necessitats de la propaganda. Un exemple actual seria la presència de personalitats famoses a *meetings* polítics.
- *Plain Folks*: típic de les campanyes electorals, es tracta de mostrar el candidat com a una persona senzilla, fent la sensació de proximitat al lector.
- *Card Stacking*: es tracta de "preparar el terreny" perquè un missatge determinat calí millor en els receptors.
- *Band Wagon*: s'apel·la al temor de ser diferent de la resta i quedar marginat de quelcom valuós. Obeeix a la màxima de "fes com la resta, si tothom fa quelcom, hauries de sumar-te".

El llistat elaborat per la IAP va ser un exercici de difusió per a tota la població de forma massiva, fet pel qual presenta els arguments de forma bastant simplificada, però no deixa de ser un recurs útil per a presentar els trets característics de la propaganda.

A banda d'aquests recursos, Vázquez (2010) explica que altres estudis de la propaganda com el de Jean Marié Domenach han ajudat a crear un corpus acadèmic sobre aquest concepte. L'intel·lectual francès va enumerar i descriure les normes fonamentals del funcionament de la propaganda a *La Propaganda Política* (1950):

- Norma de simplificació i de l'enemic únic: la propaganda s'esforça a aconseguir la màxima simplificació possible, dividint la doctrina a propagar en punts clau ben definits per a fer-la més entenedora.
- Norma d'exageració i desfiguració: consisteix a ressaltar les informacions que són favorables al propagandista, exagerant la seva importància i obviant altres successos o punts de vista.
- Norma d'orquestració: és la repetició constant d'una o unes idees. La insistència en aquestes idees, però, es presentarà de diferents formes i a través de diferents mitjans de comunicació per tal d'evitar el cansament del receptor.
- Norma de transfusió: fa referència a la idea que no es pot inculcar a les masses qualsevol idea en qualsevol moment. El propagandista ha d'actuar sobre un substrat preexistent (fòbies, estereotips, fílies...) i a partir d'aquest, portar als receptors al seu terreny, apel·lant als seus sentiments.
- Norma de la unanimitat i del contagi: parteix de la importància que té la pressió del grup sobre l'opinió d'un individu. L'home tendeix al conformisme dins d'un col·lectiu i és difícil que expressi una opinió contrària a la que es considera acceptada per la majoria. Aquest "contagi" fa la sensació d'unanimitat; la labor del propagandista serà reforçar aquesta sensació o crear-la artificialment.
- La contrapropaganda: es tracta d'aquella propaganda dirigida a combatre les tesis de l'adversari. Domènach enumera una sèrie de recursos per a aquest propòsit com atacar de forma personal a l'adversari o posar de manifest contradiccions en el seu discurs per tal de ridiculitzar-lo.

Són tots aquests recursos el que han fet esdevenir a la informació com a un actor important en el desenvolupament dels conflictes armats, fent sorgir el concepte de guerra de la informació a finals del segle passat. Aquest engloba conceptes com la propaganda i la guerra psicològica i la seva finalitat és la de debilitar l'enemic sense la necessitat que existeixi un enfrontament físic a través de la difusió massiva de missatges que incideixin en l'alteració dels processos cognitius, emocionals i conductuals de l'audiència adversària, dificultant així la seva presa de decisions (Tovar, 2011).

D'acord amb Tovar (2011), la guerra de la informació presenta un seguit de diferències amb

les seves predecessores; la propaganda i la guerra psicològica:

- Les accions de la guerra informativa no s'entenen només com a un complement de les accions armades, sinó que poden executar-se com a un curs d'acció independent.
- La guerra de la informació no només pretén que l'audiència assimili un conjunt d'idees alienes com a pròpies com ho faria la propaganda, sinó que va més enllà i té la voluntat de disminuir la capacitat de l'adversari per atacar o defensar-se a través de l'alteració de la seva presa de decisions.
- Les seves accions no només van dirigides a les forces armades o a la població civil enemiga com en el cas de la guerra psicològica, es dirigeixen també cap a la població civil de la mateixa nació que implementa l'estratègia.
- La guerra informativa proposa una anàlisi i tractament integral de totes les dimensions implicades en la difusió i el processament de la informació: els processos de recopilació, emmagatzematge, processament i exposició; el suport físic (equips audiovisuals i la infraestructura de xarxes i satèl·lits); i els processos cognitius de l'audiència (atenció, percepció, memòria, coneixements i actituds).

2.1.4. Ètica periodística en la cobertura de conflictes bèl·lics

El corresponsal de guerra és un professional de la informació que, impulsat per les seves ànsies d'aventura, decideix marxar a un escenari de conflicte armat d'alta o baixa intensitat des del qual ofereix informació fresca, ràpida, contextualitzada i passada pel filtre del rigor ètic, amb la qual dona a conèixer a diversos públics el que realment està passant a milers de quilòmetres (Alcántara & Del Pozo, 2011). En el perfil ideal d'un corresponsal de guerra ha de romandre la vocació social pròpia del periodisme i no pot haver-hi espai per a les informacions tendencioses i falses que puguin generar alarma social. Alcántara i Del Pozo (2011) entenen l'ètica com al conjunt de normes morals que regeixen la conducta humana, fet pel qual quan parlen d'ètica professional, parlen d'un seguit de pautes d'actuació relacionades amb el pensament més íntim i personal de l'individu, no en normes recollides en cap codi deontològic. Per tant, existeix una diferència fonamental entre deontologia professional i ètica professional, la primera al·ludeix a un model d'actuació d'un col·lectiu de professionals, mentre que la segona té a veure amb la consciència personal de cada individu, sense tenir en

compte les consideracions morals que la societat considera vàlides (Alcántara & Del Pozo, 2011).

Tenint en compte això, els Principis Internacionals de l'Ètica Professional del Periodisme (1983) aprovats per la UNESCO resulten un dels documents més precisos i complets en el marc de la cobertura de conflictes armats. Aquest document estableix 10 principis universals i Alcántara i Del Pozo (2011) els traslladen a l'àmbit de la cobertura de conflictes armats.

- 1) El dret del poble a una informació veraç: el poble i els individus tenen el dret a rebre una imatge objectiva de la realitat mitjançant una informació precisa i global.

Els corresponsals de guerra no han de deixar-se portar per les maquinàries de propaganda dels bàndols implicats, han de romandre fidels als principis de veracitat, objectivitat, imparcialitat i exactitud. Els escenaris d'ansietat, de manca d'informacions i de censura de canals de comunicació propis de la guerra no han de fer que el periodista contribueixi a la multiplicació sistemàtica de rumors (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 2) L'adhesió del periodista a la realitat objectiva: el deure del periodista és servir a la causa del dret a una informació verídica i autèntica mitjançant una dedicació honesta a la realitat objectiva i una exposició responsable dels fets de forma contextualitzada.

El periodista present en un conflicte armat té l'obligació de descobrir la veritat de la situació. S'ha demostrat que en aquells casos en què els corresponsals viatgen amb un bàndol determinat, no hi ha cabuda entre les seves informacions a la part contrària (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 3) La responsabilitat social del periodista: la informació s'ha d'entendre com a un bé social i no com a un simple producte. El periodista comparteix la responsabilitat de la informació transmesa i, per tant, és el responsable davant el gran públic.

Tot i ser a quilòmetres de les seves redaccions, els corresponsals de guerra senten la

pressió dels seus superiors i dels interessos econòmics que imperen en la Societat de la Informació, fet que els pot portar a prendre decisions errònies (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 4) La integritat professional del periodista: el paper social del periodista exigeix un alt nivell d'integritat. Això inclou el dret del periodista a abstenir-se de treballar en contra de les seves conviccions o revelar les seves fonts d'informació i també el dret a participar en la presa de decisions en els mitjans de comunicació en els quals treballi.

Per als corresponsals de guerra, aquesta pauta és difícil de seguir, ja que si decideixen esgrimir el seu dret a no elaborar certes informacions és probable que acabin caient en una pèrdua de l'objectivitat clara (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 5) Accés i participació del públic: el caràcter de la professió exigeix que el periodista afavoreixi l'accés del públic a la informació i la participació d'aquest als mitjans, la qual cosa inclou l'obligació de la correcció o rectificació i el dret de resposta.

El corresposal ha de crear el clima apropiat perquè la població expressi lliurement els seus desitjos de pau i rebutja la guerra (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 6) Respecte de la vida privada i de la dignitat de les persones: el respecte del dret de les persones a la vida privada i a la dignitat humana, d'acord amb el dret internacional i a les lleis sobre difamació, calúmnies, injúries i insinuació maliciosa són part de les normes professionals d'un corresposal de guerra.

Aquesta pauta ha de regir el dia a dia del corresposal de guerra. Les pressions del seu mitjà o els seus desitjos d'obtenir prestigi professional el poden portar a travessar la línia donant a conèixer dades o imatges delicades que poden afectar a la dignitat dels protagonistes (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 7) Respecte de l'interès públic: les normes professionals del periodista prescriuen el respecte total de la comunitat nacional, de les seves institucions democràtiques i de la

moral pública.

El corresponsal de guerra ha de treballar guiat pel respecte cap al lloc on es troba, amb independència a qualsevol de les ideologies presents en el conflicte i sense oblidar la seva condició d'estranger en el lloc dels fets (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 8) Respecte dels valors universals i la diversitat de les cultures: el periodista ha de defensar els valors universals de l'humanisme, en particular la pau, la democràcia i els drets de les persones. El periodista també ha de participar activament en les transformacions socials orientades cap a una millor democràtica de la societat i a crear un clima de confiança en les relacions internacionals, afavorint així a l'establiment de la pau al territori.

Tot i que en la seva situació serà més difícil, el corresponsal de guerra també s'ha de guiar per aquests valors. En el seu cas, revesteix encara més importància (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 9) L'eliminació de la guerra i altres grans mals que afronta la humanitat: el compromís ètic amb els valors universals de l'humanisme obliga el periodista a abstenir-se de qualsevol justificació o instigació a la guerra, especialment nuclear, i a qualsevol forma de violència.

Per complir amb aquest principi, el corresponsal de guerra ha de mantenir viva l'esperança de la població oferint informacions en les quals, a banda de donar a conèixer els problemes existents, s'exposin les possibilitats d'arribar a una solució (Alcántara & Del Pozo, 2011).

- 10) La promoció d'un nou ordre de la informació i la comunicació: el periodista es compromet a treballar per establir relacions pacífiques i amistoses amb els pobles a partir de les relacions internacionals que es puguin establir gràcies al camp de la informació.

Aquest darrer principi és el resultat de l'execució fidedigna dels nou principis anteriors, no només per part del corresponsal de guerra, sinó de tots els periodistes que vulguin dur a terme la seva professió dins de la deontologia professional establerta pel col·lectiu (Alcántara & Del Pozo, 2011).

2.1.5. El periodisme de pau:

El periodisme de pau és un mode normatiu de cobertura mediàtica que té com a objectiu contribuir a l'establiment i al manteniment de la pau i canviar les actituds dels propietaris dels mitjans de comunicació, anunciants, professionals i audiències envers la pau i la guerra (Shinar, 2007).

Gatlung (2007) recull en la següent taula les característiques del periodisme de pau en contraposició al periodisme de guerra:

PERIODISME DE PAU/CONFLICTE	PERIODISME DE GUERRA
ORIENTAT CAP A LA PAU/CONFLICTE - Explorar la formació del conflicte, actors i objectius. - Fer els conflictes transparents. - Donar veu a totes les parts. - Veure el conflicte com a un problema. - Humanització de totes les parts. - Proactiu: prevenir la violència. - Atenció als efectes invisibles de la violència: trauma, mals estructurals...	ORIENTAT CAP A LA GUERRA - Atenció centrada en l'escenari del conflicte, dues parts, un objectiu (guanyar, la victòria). - Fer les guerres opaques, secretes. - “Nosaltres – ells”, propaganda. - “Ells” com al problema. - Deshumanització dels altres. - Atenció sobre els efectes visibles (morts, ferits...).
ORIENTAT A LA VERITAT - Exposar les mentides de totes les parts i descobrir allò que es vol amagar.	ORIENTAT A LA PROPAGANDA - Exposició de les “seves mentides”. Suport a les “nostres”.
ORIENTAT A LA SOCIETAT CIVIL - Atenció al patiment, donar veu als sense veu.	ORIENTAT A LES ELITS - Atenció sobre el “nostre” patiment. - Atenció sobre les accions de pau de

- Donar atenció als que promouen la pau.	les elits.
ORIENTAT A LA SOLUCIÓ - Pau = no violència + creativitat - Destacar les iniciatives de pau. - Atenció a l'estructura i la cultura. - Conseqüències: resolució, reconstrucció i reconciliació.	ORIENTAT CAP A LA VICTÒRIA - Pau = victòria + alto al foc - Amagar iniciatives de pau fins a tenir la victòria. - Abandonament fins a un altre conflicte.

Tenint en compte aquestes característiques, Espinar i Hernández (2012) recullen 10 manaments del periodisme de pau a partir de les postulacions de Tehranian (2002):

1. No reduir mai les parts d'un conflicte a dos.
2. Identificar les posicions i els interessos de totes les parts en conflicte
3. No fer servir una única font.
4. Desenvolupar un bon sentit de l'escepticisme. Cal recordar que la informació és una representació. El biaix és inherent a la condició humana.
5. Donar veu a les víctimes i als implicats en tasques de construcció de pau per a representar-los i apoderar-los.
6. Buscar solucions pacífiques als problemes del conflicte, però sense caure en panacees.
7. La representació mediàtica del conflicte pot convertir-se en part del problema si accentua els dualismes i odis.
8. La representació mediàtica del conflicte pot convertir-se en part de la solució si es fa ús de les tensions creatives presents en tot el conflicte per a indagar en els aspectes compartits i en les respostes no-violentes.
9. Respectar sempre els principis ètics professionals de precisió, veracitat, equitat i respecte per la dignitat i els drets humans.
10. Transcendir els mateixos biaixos ètnics, nacionals o ideològics per a identificar i representar a totes les parts de manera justa i precisa.

2.2. El conflicte araboisraelià

2.2.1. Orígens del sionisme i primeres migracions

Els orígens del conflicte araboisraelià es remunten fins a finals del S. XIX, moment en què es viu un auge dels nacionalismes a Europa que contagiarà el poble jueu i donarà lloc al sorgiment del nacionalisme jueu i del sionisme, un corrent de pensament fundat l'any 1897 pel periodista jueu Theodor Herzl. Aquesta ideologia defensa la necessitat de crear un estat per al poble jueu en els territoris dels quals van ser expulsats els jueus per l'Imperi Romà fa quasi dos mil anys, entre el riu Jordà i el mar Mediterrani (Cordero, 2023). La creació d'un nou estat en aquest territori, però, presentava una gran problemàtica, ja que era una terra que els palestins ocupaven des de feia segles.

Fruit de l'antisemitisme que a poc a poc anava creixent a Europa i fent-se valer també d'un component religiós que defensava el territori que ocupava Palestina com a la terra promesa per a Israel, el sionisme es va anar transformant en un projecte colonial amb l'objectiu d'anar-se apropiant gradualment del territori mitjançant colònies i de cercar el suport de les potències del Primer Món, produint-se així la primera onada migratòria cap al territori cap a finals del S. XIX (Gijón, 2023).

2.2.2. El suport de l'Imperi Britànic a la causa israeliana

La migració del poble jueu cap a Palestina es va aturar amb l'esclat de la Primera Guerra Mundial, que acabaria amb la caiguda de la potència que fins aleshores administrava el territori palestí; l'Imperi Otomà. En aquest context, les Potències de l'Entesa, bàndol guanyador de la guerra, van dur a terme una sèrie de negociacions per al repartiment dels territoris derrotats que culminarien en l'acord Sykes-Picot entre França i Gran Bretanya per a definir el control del Pròxim Orient. L'acord contemplava que la zona de Palestina quedaria sota control internacional (Segura, 2016). Previ al final de la Gran Guerra, però, el poble jueu ja havia aconseguit la seva primera gran victòria: la Declaració Balfour, una carta dirigida a Walter Rothschild, el líder de la comunitat jueva a la Gran Bretanya. Aquesta contenia el posicionament favorable dels anglesos a l'establiment del poble jueu a Palestina (Brunetto,

2014).

El Govern de Sa Majestat contempla favorablement l'establiment a Palestina d'una llar nacional per al poble jueu i farà ús dels seus millors esforços per a facilitar la realització d'aquest objectiu, quedant ben entès que no es farà res que pugui perjudicar els drets civils i religiosos de les comunitats no jueves existents a Palestina ni els drets i l'estatut polític de què gaudeixin els jueus a qualsevol altre país (Declaració Balfour, 1917).

La declaració va obrir les portes de la immigració jueva a Palestina a gran escala i a la compra massiva de terres del territori a propietaris àrabs. (Brunetto, 2014).

El següent punt clau en l'escalada del conflicte va ser la cessió de l'administració de Palestina a la Gran Bretanya per part de la Societat de les Nacions el 1922, el que es coneix com al Mandat Britànic. Aquesta decisió va suposar un trencament total de les promeses que les potències aliades havien fet als països àrabs de la zona durant la guerra (Brunetto, 2014). El Mandat Britànic garantia unes condicions favorables per a la colonització jueva, fet pel qual aquesta va augmentar de forma exponencial: la població jueva a Palestina es va multiplicar per 10 entre el 1919 i el 1947, passant de ser el 10% al 30% del total de la població del territori (Brichs, 2006).

En un primer moment, la població àrab palestina no va mostrar gaire oposició a la immigració del poble jueu, però a mesura que aquesta va anar creixent per l'onada d'antisemitisme prèvia a la Segona Guerra Mundial que s'estenia per Europa, l'oposició al moviment migratori es va fer més notòria. Aquest descontentament es va concretar en diversos enfrontaments violents entre àrabs i jueus com els disturbis al Mur de les Lamentacions el 1929, en la creació d'agrupacions terroristes sionistes com la Haganà o l'Irgun i en una creixent oposició al Mandat Britànic per part dels dos bàndols.

2.2.3. La Declaració d'Independència de l'Estat d'Israel

En aquest context de violència creixent al territori i de pressions del sionisme, del món àrab, del govern nord-americà i de tota l'opinió popular, l'Imperi Britànic va acabar reconeixent el seu fracàs en la missió mandatària el 1947 i va traslladar la responsabilitat d'afrontar una

solució al conflicte a les Nacions Unides (Brunetto, 2014). La proposta que va elaborar l'ONU consistia en la partició del territori en dos estats; un jueu i un àrab, i amb Jerusalem sota control internacional. La proposta donava aproximadament la meitat del territori a cada poble, tot i que els jueus conformaven un terç de la població i només tenien en propietat el 7% de les terres del territori (Moreno, 2021). Tot i el sí jueu a la proposta, aquesta no es va posar en pràctica per la negativa del poble palestí, que la veia injusta i descompensada. Aprofitant la fi del Mandat Britànic i el fracàs de la proposta de l'ONU, el 14 de maig de 1948, Ben Gurión, líder de la comunitat jueva a Palestina, va dur a terme la Declaració d'Independència de l'Estat d'Israel. La resposta d'alguns països de la Lliga Àrab (Egipte, Jordània, Iraq, Síria i Líban) va ser la d'iniciar una ofensiva contra el nou estat donant lloc a la primera guerra araboisraeliana. L'ofensiva de la Lliga Àrab acabaria fracassant i propiciant que Israel estengués les seves fronteres un 20% més del que havia proposat l'ONU (Bermejo, 2023).

2.2.4. Els conflictes armats entre el món àrab i Israel

D'aquesta manera, el nou estat d'Israel va intensificar l'acolliment d'immigrants jueus provinents d'Europa. La tensió entre el poble jueu i el món àrab era innegable, però no es va concretar en un conflicte armat a gran escala fins a l'any 1956, moment en què Egipte, aliada de Palestina, va decidir nacionalitzar la Companyia del Canal de Suez, desencadenant l'anomenada Guerra del Sinaí contra una coalició formada per Israel, França i Gran Bretanya. El conflicte acabaria amb la retirada de les tropes de la coalició de la península del Sinaí a causa del rebuig de l'atac per part de la comunitat internacional i, sobretot, dels Estats Units, debilitant la condició de potències de França i Gran Bretanya i evidenciant la seva dependència del país nord-americà (Davidi, 2009). Onze anys més tard, el 1967, es desencadenaria un conflicte encara més determinant en el curs de les relacions entre Israel i el món àrab: la Guerra dels Sis Dies. A causa de la militarització d'Egipte a la frontera amb Israel, la milícia israeliana va llençar un atac sorpresa contra el país egipci que cessaria al cap de sis dies amb la intervenció de les Nacions Unides. Israel, però, va aconseguir nous territoris com la península del Sinaí, la Franja de Gaza i Cisjordània (Bacchiega, 2017).

Les relacions entre els països àrabs i Israel estaven cada vegada més deteriorades i el 1973 va

esclatar la Guerra del Yom Kippur, el quart conflicte armat entre els territoris àrabs i Israel. Els territoris perduts a la Guerra dels Sis Dies per part d'Egipte i Síria van ser el *casus belli* d'aquest nou conflicte, que es va iniciar amb una ofensiva simultània i coordinada dels dos països; Egipte al canal de Suez i Síria als Alts de Golán. Tot i que l'atac va agafar força desprevingut al govern israelià, la milícia va recuperar les zones atacades en dos dies i va començar una ofensiva que va arribar a pocs quilòmetres d'El Caire i Damasc, les capitals dels dos països en conflicte. Davant aquesta situació, el principal exportador de petroli en l'àmbit mundial, Aràbia Saudita, va pressionar els Estats Units perquè frenessin l'ofensiva israeliana i, finalment, l'ONU va intervenir instant Israel a què retirés les seves tropes de les zones ocupades. Els territoris reclamats per Síria i Egipte van quedar sota el control de les Forces de la Pau de les Nacions Unides (Kiss, 2023). El conflicte del Yom Kippur va suposar un abans i un després en les relacions entre Egipte i Israel, ja que cinc anys més tard, els dos actors, instats per l'ONU, signarien els Acords de Camp David, que van desembocar en la retirada d'Israel del Sinaí i el reconeixement de l'estat israelià per part d'Egipte, convertint-se en el primer país àrab en fer-ho. La signatura de l'acord va fer que Egipte fos expulsat de la Lliga Àrab i que gairebé tots els estats àrabs trenquessin les seves relacions diplomàtiques amb el país (Berrozpe, 2022).

2.2.5. Descontentament palestí, intifades i procés de pau

Mentre Israel lliurava guerres contra els països àrabs, el ressentiment de la població palestina anava creixent i, com a conseqüència, també ho feia el moviment fedayí palestí; guerrillers que lluitaven per la recuperació dels territoris perduts de Palestina. Aquest moviment, en un principi molt dispers i poc coordinat, va esdevenir en l'Organització per a l'Alliberació Palestina (OLP) el 1964, que més endavant s'erigiria en l'únic representant legítim de Palestina (Trabucco, 2003). En el territori, van sorgir altres organitzacions com els Germans Musulmans(1982), la Yihad Islàmica Palestina (1982) i Hamàs (1987). El descontentament de la societat palestina va acabar per esclatar el 1987 amb la primera intifada, en la qual, a causa de l'atropellament de quatre joves palestins, es va desencadenar una onada de violència i desobediència civil per part de joves palestins que no va cessar fins al 1991 amb la Conferència de Madrid, on Palestina, liderada per Yasser Arafat, va tenir l'oportunitat de

negociar pel seu territori per primera vegada des de l'inici de la colonització jueva (Téllez, 2010). Aquesta conferència va establir les bases dels Acords d'Oslo de 1993 entre Israel i l'OLP que preveien un període de cinc anys per a trobar una pau permanent i la creació d'una Autoritat Nacional Palestina (ANP), així com la retirada de la milícia israeliana i el traspàs de la sobirania de les zones ocupades a l'ANP (Ochoa, 2023).

Malgrat els avenços provisionals entre les dues parts, mai es va signar un acord de pau permanent i l'oposició dels grups més extremistes dels dos bàndols i l'arribada al poder del nacionalista conservador Benjamin Netanyahu el 1995 va suposar un trencament definitiu de les negociacions (Soto, 2023). Mentrestant, Hamàs ja havia començat la seva activitat terrorista amb diversos atemptats a Israel.

La ja arrelada tensió entre jueus i palestins i la ineficàcia de les negociacions per a trobar una solució pacífica a la causa palestina donaria lloc a una segona intifada l'any 2000. El catalitzador d'aquesta va ser la visita del nou primer ministre israelià, Ariel Xaron, a l'Esplanada de les Mesquites, que la població palestina va considerar com a una provocació, ja que es tractava d'un lloc sagrat per a ells. Aquesta segona intifada es va caracteritzar per disturbis als carrers, llançament de pedres i atacs amb armes lleugeres per part de palestins contra les forces de seguretat israelianes. L'onada de violència i desobediència civil palestina va cessar l'any 2005 a causa de la repressió de l'exèrcit israelià contra la població palestina amb un balanç de 3.000 morts palestins i 1.000 israelians (Pacheco, 2020). Israel va acabar retirant les seves foies de Gaza aquell mateix any.

Després d'un nou fracàs en el procés de pau, l'any 2006 Hamàs va guanyar les eleccions a Gaza i va prendre el control de la Franja, des d'on han dut a terme una dura oposició contra l'exèrcit israelià (Sala, 2023).

Assassinats de civils, atemptats per part de grups extremistes i canvis en el panorama polític han caracteritzat els darrers anys del conflicte araboisraelià. Israel ha experimentat una dretanització de la seva política amb una nova victòria de Netanyahu (Dieckhoff, 2023) i Palestina viu una situació atípica amb Hamàs governant a Gaza i amb Cisjordània administrada per Al Fatah (Cadenas, 2023).

El conflicte araboisraelià va pel camí d'arribar als vuitanta anys des del seu inici. La passivitat

de la comunitat internacional i l'espiral d'odi entre jueus i palestins arrelada des d'abans de la Declaració d'Independència de l'Estat d'Israel fa difícil visualitzar la pau d'un conflicte que ha viscut el seu darrer episodi amb l'atac de Hamàs a la Franja de Gaza.

2.3. Cronologia dels 15 dies analitzats

7 d'octubre de 2023	Ofensiva de Hamàs contra Israel a la Franja de Gaza.
8 d'octubre de 2023	El govern d'Israel declara l'estat de guerra.
9 d'octubre de 2023	Netanyahu fa una crida per formar un govern d'emergència i impulsa el bloqueig de subministraments. Bombardejos al Líban i al nord d'Israel.
10 d'octubre de 2023	Ofensiva de Hamàs a Ashkelon
11 d'octubre de 2023	L'exèrcit israelià mobilitza 300.000 soldats a la zona de conflicte.
12 d'octubre de 2023	La Creu Roja demana que es faciliti l'entrada d'ajuda humanitària a Gaza.
13 d'octubre de 2023	L'exèrcit d'Israel ordena a tots els palestins del nord de la Franja de Gaza que abandonin el territori en 24 hores.
14 d'octubre de 2023	Israel amplia l'ultimàtum perquè els gazians abandonin el territori.
15 d'octubre de 2023	Desplaçament massiu de civils del nord de Gaza.
16 d'octubre de 2023	Hamàs exigeix l'alliberament de 6.000 presoners. Israel evacua les poblacions properes a la zona de conflicte amb Hezbollah.
17 d'octubre de 2023	Bombardeig a les portes d'un hospital de

	Gaza, els dos bàndols s'acusen entre si.
18 d'octubre de 2023	Biden i Netanyahu es reuneixen a Israel. S'acorda el final del bloqueig de subministraments a Gaza.
19 d'octubre de 2023	Condicionament del pas fronterer del Rafah per a l'ajuda humanitària.
20 d'octubre de 2023	Hamàs allibera dos ostatges nord-americans.
21 d'octubre de 2023	Els camions d'ajuda humanitària comencen la marxa cap a la zona de conflicte pel pas del Rafah.
22 d'octubre de 2023	El comboi d'ajuda humanitària arriba a Gaza.

Font: Elaboració pròpia a partir d'informacions de *El País*

2.4. Breu aproximació als diaris analitzats

2.4.1. El País:

El País és un diari espanyol generalista fundat l'any 1976 per José Ortega Spottorno amb seu a Madrid i redaccions a València, Sevilla, Bilbao i Barcelona, on es publica l'edició en català. Va ser el primer diari de clara vocació democràtica al país, ja que els altres tenien un historial amb força influència del franquisme, i la seva defensa de les llibertats i suport al canvi polític i social el van convertir en un símbol de l'Espanya moderna (Dircomfidencial, 2020). *El País* va ser el precursor en l'adopció d'usos periodístics com el Llibre d'Estil, la figura del Defensor del Lector i l'Estatut de la Redacció (Escuela de Periodismo UAM, 2021). Actualment, és propietat del Grup Prisa i el diari generalista més llegit d'Espanya.

2.4.2. La Vanguardia:

La Vanguardia és un diari matinal fundat l'any 1881 pels germans Carlos i Bartolomé Godó i publicat en català des del 2011 (La Vanguardia, 2006). Tal com explica Josep M. Huertas a *Una història de "La Vanguardia"*, en el seu inici, el diari defensava el proteccionisme, era

contrari a qualsevol forma d'autonomia i mostrava una ideologia més liberal que els diaris conservadors. Al llarg de la seva història va destacar per introduir a Espanya avenços tecnològics com les connexions amb les agències i les xarxes de corresponsals. Amb l'arribada de la dictadura franquista, el diari va canviar el seu nom a *La Vanguardia Española* i no va ser fins al 1978 que va recuperar el seu antic nom. Actualment, el diari és propietat del Grup Godó i el quart diari generalista més llegit d'Espanya.

2.4.3. El Mundo:

El Mundo és un diari espanyol de caràcter generalista fundat l'any 1989 per Pedro J. Ramírez (Ramos, 2016). Amb seu ubicada a Madrid, El Mundo ha estès la seva cobertura amb edicions regionals per tota Espanya i, tradicionalment, s'ha titllat la seva ideologia de centredreta pel suport que va mostrar al govern de José María Aznar, pel seu paper en la caiguda de Felipe González i per la crítica al govern socialista de José Luis Rodríguez Zapatero (Gonzalo, 2016). Actualment, és propietat d'Unidad Editorial i el segon diari generalista més llegit del país.

2.4.4. ABC:

ABC és un diari generalista espanyol fundat l'any 1901 a Madrid per Torcuato Luca de Tena, sent el diari més antic de Madrid i un dels degans d'Espanya (*Cronologia_Centenario ABC*, s.f.). En la seva història, l'*ABC* s'ha caracteritzat per defensar la monarquia, fet pel qual l'any 1936 va ser decomissat pel Front Popular i transformat en un diari republicà (Maestre, 2014). Amb la victòria dels nacionals a la Guerra Civil, l'*ABC* va tornar a ser editat pels seus antics propietaris i es va convertir en un dels diaris més importants per al manteniment de la dictadura. Així, el diari revesteix una ideologia catòlica, monàrquica i conservadora (López, 2005). Actualment, és propietat de Vocento i el quart diari generalista més llegit d'Espanya.

3. METODOLOGIA

3.1. Objecte d'estudi i mostra

L'objecte d'estudi del treball són les portades publicades pels diaris *La Vanguardia*, *El Mundo*, *ABC* i *El País* durant els quinze dies posteriors a l'atac de Hamàs a la Franja de Gaza, és a dir, des del 8 d'octubre de 2023 fins al 23 d'octubre de 2023. Dins de les mateixes portades, l'estudi se centrarà en l'anàlisi de les informacions relatives al conflicte entre Israel i Hamàs.

Donat que no tots els diaris han publicat informacions relacionades amb la Guerra de Gaza en els quinze dies analitzats, la mostra ha quedat reduïda a un total de 54 portades.

Nom del diari		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	La Vanguardia	15	27,8%	27,8%	27,8%
	El Mundo	15	27,8%	27,8%	55,6%
	El País	15	27,8%	27,8%	83,3%
	ABC	9	16,7%	16,7%	100,0%
Total		54	100,0%		

3.2. Procediment

En aquesta investigació s'ha dut a terme una anàlisi de contingut quantitativa de les 60 portades dels quatre diaris seleccionats, 15 per cada un d'ells, durant el període del 8 al 22 d'octubre del 2023. La recopilació de les portades s'ha realitzat a través de MyNews, un servei que emmagatzema les publicacions de milers de diaris del món i al qual s'ha accedit a través de l'identificador d'estudiant de la Universitat Autònoma de Barcelona. Les unitats d'anàlisi han estat les 54 notícies de portada relacionades amb la Guerra de Gaza.

Amb les portades recopilades, el següent pas ha estat la confecció de la plantilla de l'anàlisi i la definició de les variables. La investigació d'aquest treball és de caràcter quantitatiu i s'ha

realitzat a través del programa estadístic SPSS. Les variables que s'han establert per a dur a terme la investigació són els següents:

- Nom del diari
- Dia de la publicació
- Autoria
- Importància de la notícia dins la portada
- Estructura de la notícia
- Nombre de fonts
- Tipologia de les fonts
- Actors protagonistes dels titulars
- Adjectius o conceptes relacionats amb els protagonistes del titular
- Relació de les fonts amb el protagonista del titular
- Ús d'elements sensacionalistes al titular
- Presència de les conseqüències de la guerra a la fotografia relacionada
- Presència de les víctimes de la violència de forma explícita
- Grup sociodemogràfic protagonista a la fotografia relacionada
- Bàndol dels protagonistes de la fotografia relacionada
- Quantitat de xifres a la notícia
- Contingut de les xifres relacionades amb persones
- Contingut de les xifres no relacionades amb persones

Per a l'extracció dels resultats s'ha fet servir l'anàlisi descriptiva de l'SPSS i s'han creuat diverses taules per tal d'identificar patrons o tendències en la cobertura analitzada.

4. RESULTATS

4.1. Freqüència i intensitat de la cobertura

L'aparició de notícies relacionades amb el conflicte entre Hamàs i Israel a la portada en els dies analitzats ha estat força elevada. *La Vanguardia*, *El Mundo* i *El País* han publicat alguna notícia relacionada amb la Guerra de Gaza en tots els dies estudiats, mentre que l'*ABC* ha estat l'únic diari que no ho ha fet. En aquest darrer cas, s'han publicat notícies relacionades en 9 dels 15 dies i, un d'aquests dies, va ser el posterior a l'atac a la Franja de Gaza, el 8 d'octubre de 2023, en el qual l'*ABC* va dedicar la portada al jurament de la bandera de la princesa Leonor. Els altres cinc dies sense presència del conflicte a la portada han estat per tractar assumptes com l'amnistia, la investidura de Pedro Sánchez i qüestions relatives a la monarquia espanyola. La no publicació d'informació relacionada amb la Guerra de Gaza per part del diari *ABC* no sembla respondre a cap factor temporal, ja que les portades sense notícia es troben força repartides en el període de temps seleccionat i no estan concentrades en una franja de pocs dies. En total, doncs, s'han publicat notícies relacionades amb la Guerra de Gaza en 54 de les 60 portades analitzades.

		Dia			
		Freqüència	Percentatge	Percentatge Vàlid	Percentatge Acumulat
Vàlid	08/10/2023	3	5,6%	5,6%	5,6%
	09/10/2023	3	5,6%	5,6%	11,1%
	10/10/2023	4	7,4%	7,4%	18,5%
	11/10/2023	4	7,4%	7,4%	25,9%
	12/10/2023	4	7,4%	7,4%	33,3%
	13/10/2023	3	5,6%	5,6%	38,9%
	14/10/2023	3	5,6%	5,6%	44,4%
	15/10/2023	4	7,4%	7,4%	51,9%
	16/10/2023	4	7,4%	7,4%	59,3%
	17/10/2023	4	7,4%	7,4%	66,7%
	18/10/2023	4	7,4%	7,4%	74,1%
	19/10/2023	4	7,4%	7,4%	81,5%
	20/10/2023	3	5,6%	5,6%	87,0%
	21/10/2023	4	7,4%	7,4%	94,4%
	22/10/2023	3	5,6%	5,6%	100,0%
Total		54	100,0%		

En relació amb la importància de la notícia en la composició de la portada, les dades dels quatre diaris analitzats difereixen més. *La Vanguardia* i *El País* han publicat notícies relacionades amb el conflicte com a element principal de la portada en la majoria dels 15 dies analitzats; en 13 i 14 dies, respectivament. En canvi, *El Mundo* i l'*ABC* ho han fet encara menys; en 6 dels 15 analitzats. Per tant, el conflicte entre Hamàs i Israel ha estat l'element principal en 39 de les 54 portades que contenen informació relacionada amb aquest esdeveniment.

Importància de la notícia en la portada (és la principal?)

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Sí	39	72,2%	72,2%	72,2%
	No	15	27,8%	27,8%	100,0%
Total		54	100,0%		

Com es podria esperar, amb el pas del temps el conflicte ha perdut importància en les portades analitzades. De les 39 notícies relacionades amb la Guerra de Gaza que han estat l'element principal de la portada, 15 s'han publicat en els cinc primers dies analitzats, mentre que en els darrers dies la importància ha anat decreixent, fet que queda palès en els últims tres dies analitzats, en els quals només hi ha 4 notícies que actuen com a l'element principal de la portada.

Nom del diari

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	La Vanguardia	15	27,8%	27,8%	27,8%
	El Mundo	15	27,8%	27,8%	55,6%
	El País	15	27,8%	27,8%	83,3%
	ABC	9	16,7%	16,7%	100,0%
Total		54	100,0%		

El fet que l'objecte d'anàlisi de l'estudi hagin estat les portades ha esdevingut en la recollida de notícies d'una extensió curta, ja que els textos s'han centrat a destacar els aspectes més importants del conflicte i no en aprofundir massa en ells. Per a l'estudi, s'han considerat que

una notícia té una extensió curta quan no supera les 100 paraules, mitjana quan està entre les 100 i les 200 paraules i llarga quan supera les 200 paraules. . L'extensió predominant entre els quatre diaris ha estat la curta amb 34 notícies, seguida de la llarga amb 12 i de la mitjana amb 8. *El País* ha estat el diari que ha publicat les notícies més llargues en els dies analitzats: 12 de les 15 notícies han tingut una extensió llarga i les altres 3, mitjana. Pel que fa a *La Vanguardia*, les 15 notícies publicades en portada han tingut una extensió curta. El de l'*ABC* ha estat un cas similar, ja que les 9 notícies publicades han tingut també una extensió inferior a les 100 paraules. Finalment, l'extensió de les notícies de portada de *El Mundo* analitzades ha estat mitjana en 5 ocasions i curta en les altres 10.

Extensió de la notícia

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Curta (menys de 100 paraules)	34	63,0%	63,0%	63,0%
	Mitjana (100 - 200 paraules)	8	14,8%	14,8%	77,8%
	Llarga (+200 paraules)	12	22,2%	22,2%	100,0%
Total		54	100,0%		

Les dades recollides revelen que l'extensió de les notícies de portada no revesteix cap relació amb el pas del temps; les notícies no són més llargues en els primers dies analitzats ni més curtes en els darrers dies del període. L'extensió d'aquestes està més vinculada amb les particularitats de cada diari i amb la manera de comunicar escollida per part de cada un d'aquests.

Pel que fa a l'estructura de les notícies de portada, els quatre diaris han apostat per una estructura directa, amb presència de frases curtes i concises i poc ús del text. *El País* ha estat l'únic diari que ha afegit en les seves peces un cos de la notícia de manera habitual per aprofundir en les informacions publicades. Concretament, aquest diari ha fet servir una estructura amb un titular, destacats i un cos de la notícia en 9 ocasions; una estructura amb un

titular, un subtítol i un cos de la notícia en 2 ocasions i una estructura amb un titular, un subtítol, destacats i un cos de la notícia en 4 ocasions. En el cas de *La Vanguardia*, l'estructura de les notícies ha estat formada per un titular i destacats en 7 ocasions, per un titular i un subtítol també en 7 ocasions i per un titular, destacats i un cos de la notícia en 1 ocasió. L'estructura de les notícies de l'ABC destaca perquè en cap cas s'afegeix un cos de la notícia per aprofundir en aquesta; les 9 notícies relacionades amb el conflicte publicades pel diari es reparteixen en una estructura d'un titular i un subtítol 8 vegades i en una estructura d'un titular i destacats en 1 vegada. *El Mundo* és el diari amb l'estructura més variada en les seves notícies; en 8 ocasions l'estructura utilitzada ha estat la d'un titular i destacats, en 3 ocasions la d'un titular, destacats i un cos de la notícia, en 1 ocasió la d'un titular i un subtítol, en 2 ocasions la d'un titular, un subtítol i un cos de la notícia i en 1 ocasió s'ha fet servir només un titular. Així doncs, el balanç de l'estructura de les 54 notícies publicades pels quatre diaris és el següent: 16 formades per un titular i destacats, 13 formades per un titular, destacats i un cos de la notícia, 16 formades per un titular i un subtítol, 4 per un titular, un subtítol i un cos de la notícia, 4 per un titular, un subtítol, destacats i un cos de la notícia i 1 per només un titular.

Estructura de la notícia

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Titular + destacats	16	29,6%	29,6%	29,6%
	Titular + destacats + cos de la notícia	13	24,1%	24,1%	53,7%
	Titular + subtítol	16	29,6%	29,6%	83,3%
	Titular + subtítol + cos de la notícia	4	7,4%	7,4%	90,7%
	Titular + subtítol + destacats + cos de la notícia	4	7,4%	7,4%	98,1%
	Altres	1	1,9%	1,9%	100,0%
Total		54	100,0%		

4.2. Fonts

La citació de les fonts en les portades analitzades ha estat menys habitual del que es podria esperar. En tractar-se d'una portada, en diverses ocasions, els diaris han donat més importància a transmetre la informació que a aclarir d'on procedeix aquesta. El diari que més importància ha donat a l'ús i citació de les fonts ha estat *El País*; de les 15 notícies publicades en portada ha fet servir i citat una font en 3 notícies, dues fonts en 2 notícies, tres fonts en 9 notícies i quatre fonts en 1 notícia. D'aquesta manera, *El País* ha estat l'únic diari dels quatre analitzats que ha citat almenys una font en totes les seves notícies de portada en el període de temps seleccionat. *El Mundo* ha fet servir i citat una font en 9 notícies, dues fonts en 2 notícies i no ha citat cap font en 4 notícies, mentre que l'*ABC* ha citat i fet servir una font en 7 notícies, dues fonts en 1 notícia i no ha citat cap font en 1 notícia. *La Vanguardia* ha estat el diari que menys fonts ha citat en les seves portades; una font en 2 notícies, dues fonts en 3 notícies i no ha citat cap font en 10 notícies. El balanç general que deixa l'anàlisi del nombre de fonts utilitzades i citades és d'una font citada en 21 notícies, dues fonts citades en 8 notícies, tres fonts citades en 9 notícies, quatre fonts citades en 1 notícia i 15 notícies en les quals no se cita la procedència de la informació. En total, doncs, en 39 notícies se cita alguna font i en 15 no se cita cap.

Nombre de fonts utilitzades

	freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid 1	21	38,9%	38,9%	38,9%
2	8	14,8%	14,8%	53,7%
3	9	16,7%	16,7%	70,4%
4	1	1,9%	1,9%	72,2%
No se cita cap font	15	27,8%	27,8%	100,0%
Total	54	100,0%		

Pel que fa a la tipologia de les fonts, els quatre diaris analitzats han mostrat una clara tendència a fer servir les fonts oficials per informar del conflicte. De les 39 notícies en les quals se cita alguna font, en 38 les fonts citades són oficials (dirigents polítics, ministeris de

sanitat, portaveus militars, ONU...) i la notícia restant inclou fonts oficials i no oficials, ja que recull la declaració d'un antic polític israelià criticant la gestió del conflicte per part de Benjamin Netanyahu.

Tipologia de les fonts utilitzades

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Oficials	38	70,4%	70,4%	70,4%
	Ambdues	1	1,9%	1,9%	72,2%
	No especificat	15	27,8%	27,8%	100,0%
Total		54	100,0%		

Els quatre diaris analitzats han mostrat també una predominança per fer servir fonts relacionades amb Israel. *La Vanguardia* ha citat la font de la informació de la notícia de portada en 5 ocasions, de les quals en 3 ocasions les fonts estaven relacionades amb Israel i en 2 ocasions hi havia fonts relacionades tant amb Israel com amb Palestina. *El Mundo* ha estat l'únic diari que només ha citat fonts relacionades amb Palestina en alguna de les seves notícies, però només ho ha fet 1 vegada. En les altres 10 notícies en què se cita la informació, les fonts estan relacionades amb Israel en 6 ocasions i amb altres actors en 4 ocasions (fonts d'Espanya, Estats Units, l'ONU...). *El País* ha citat alguna font en 10 notícies, en 5 ocasions aquestes estaven relacionades amb Israel i en les altres 5 hi havia fonts tant d'Israel com de Palestina. L'*ABC* ha fet servir només fonts d'Israel en 4 notícies de portada, mentre que en les altres 4 en què cita la informació, les fonts no eren ni d'Israel ni de Palestina. Així doncs, de les 39 notícies amb alguna font citada, en 18 només se citen fonts d'Israel, en 7 se citen fonts tant d'Israel com de Palestina, en 1 només se citen fonts de Palestina i en 13 se citen fonts no relacionades directament amb cap dels dos actors.

Relació de les fonts amb el conflicte

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Relacionades amb Israel	18	33,3%	33,3%	33,3%
	Relacionades amb Palestina	1	1,9%	1,9%	35,2%
	Hi ha fonts relacionades amb els dos	7	13,0%	13,0%	48,1%
	La font no s'ha citat	15	27,8%	27,8%	75,9%
	Altres	13	24,1%	24,1%	100,0%
Total		54	100,0%		

4.3. Titulars

Les dades recollides en la investigació han revelat una tendència dels quatre diaris a incloure Israel en els titulars de les seves notícies de portada. Abans de desglossar els resultats, però, cal esmentar que hi ha casos en els quals apareix més d'un actor al titular, fet pel qual el nombre d'actors pot ser superior al de titulars. L'actor amb més presència als titulars de les 54 portades analitzades ha estat Israel amb 35 aparicions, mentre que Hamàs ha estat el segon amb 17. Gaza i la població civil han protagonitzat un total de 13 i 10 titulars, respectivament. Els actors amb menys protagonisme han estat Biden amb 4 aparicions, els Estats Units amb 3 aparicions i Netanyahu amb 1. La presència de Biden es reparteix en 1 titular per cada diari i tots quatre coincideixen amb el dia de la seva visita al primer ministre israelià. A continuació es recolliran alguns dels titulars analitzats per il·lustrar millor els resultats de l'estudi.

El Mundo (8/10/2023):

Hamas desata el terror en Israel y provoca una guerra total

El País (10/10/2023):

Israel ordena el asedio total de Gaza para asfixiar a Hamás

La Vanguardia (16/10/23)

EE.UU. intenta evitar por todos los medios la extensión de la guerra

ABC (18/10/2023):

La crisis diplomática con Israel fuerza a Sánchez a endurecer su discurso

En els quinze titulars de *La Vanguardia*, l'actor més esmentat ha estat Israel, que apareix un total de 9 vegades, seguit de Gaza amb 7. Amb un nombre sensiblement més baix d'aparicions estan Hamàs (4), la població civil (3), Biden (1) i els Estats Units (1). Pel que fa als titulars de *El Mundo*, els actors amb més aparicions han estat Israel i Hamàs, amb presència a 12 i 7 titulars, respectivament. La població civil, els Estats Units i Gaza compten amb 2 aparicions cada un mentre que Biden tanca la llista amb aparició a 1 titular. *El País* ha

fet aparèixer Israel en 9 titulars i Hamàs en 5. La població civil i Gaza fan acte de presència en 4 titulars cada un mentre que Biden ho fa en 1. Els titulars d'aquest diari no han fet referència als Estats Units en cap de les portades analitzades. En els nou titulars de l'ABC hi ha un predomini d'Israel amb 5 aparicions, sent aquest l'únic actor amb més d'una aparició en els titulars d'aquest diari. La resta d'actors, tots ells amb 1 aparició en un titular, són Hamàs, la població civil, Biden i Netanyahu.

Actor protagonista del titular 1

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Hamàs	8	14,8%	14,8%	14,8%
	Israel	23	42,6%	42,6%	57,4%
	EUA	2	3,7%	3,7%	61,1%
	Població civil	7	13,0%	13,0%	74,1%
	Gaza	5	9,3%	9,3%	83,3%
	Biden	4	7,4%	7,4%	90,7%
	Altres	4	7,4%	7,4%	98,1%
	No hi ha un protagonista (es una cita)	1	1,9%	1,9%	100,0%
Total		54	100,0%		

Actor protagonista del titular 2

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Hamàs	9	16,7%	16,7%	16,7%
	Israel	11	20,4%	20,4%	37,0%
	Població civil	3	5,6%	5,6%	42,6%
	Gaza	4	7,4%	7,4%	50,0%
	Altres	6	11,1%	11,1%	61,1%
	No hi ha un segon protagonista	21	38,9%	38,9%	100,0%
Total		54	100,0%		

Actor protagonista del titular 3

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Israel	1	1,9%	1,9%	1,9%
	Netanyahu	1	1,9%	1,9%	3,7%
	EUA	1	1,9%	1,9%	5,6%
	Gaza	4	7,4%	7,4%	13,0%
	Altres	2	3,7%	3,7%	16,7%
	No hi ha un tercer protagonista-	45	83,3%	83,3%	100,0%
Total		54	100,0%		

Un altre dels aspectes que s’han estudiat en aquesta investigació ha estat l’elecció de les paraules per referir-se als diferents actors protagonistes del titular. S’han contemplat quatre variables: expressions relacionades positives, negatives, neutrals, i aquells casos en els quals no hi ha expressions relacionades. S’han considerat negatives aquelles expressions que van més enllà de la simple informació del fet i contribueixen a construir una valoració negativa d’un dels actors, mentre que s’ha considerat positives aquelles expressions que van més enllà de la simple informació del fet i que contribueixen a construir una valoració positiva d’un dels actors. En la majoria dels casos, els titulars no contenen gaires elements valoratius relacionats amb els actors protagonistes d’aquests. Només en els casos de Hamàs, Israel i els EUA s’han apreciat expressions relacionades de caràcter valoratiu. En el cas de Hamàs, s’han comptabilitzat 6 casos on s’ha fet referència a l’organització de forma negativa i 2 de forma neutral, en la resta dels casos no s’han inclòs expressions relacionades. Algunes de les expressions relacionades considerades com a negatives han estat qualificar les accions de Hamàs d’atrocitats, afirmar que Hamàs “desencadena el terror i provoca una guerra total”, dir que han dut a terme una matança i titllar de “brutals” les seves accions. Pel que fa a Israel, s’han comptabilitzat 2 elements negatius i 2 neutrals. Les expressions negatives recollides han estat afirmar que Israel “desencadena el pànic” i descriure com a una matança una de les seves accions. L’únic actor que ha estat qualificat positivament en algun moment han estat els Estats Units en 1 ocasió. L’expressió que s’ha considerat positiva ha estat el fet d’explicar que “els Estats Units intenten evitar la guerra per tots els mitjans”, ja que d’aquesta manera s’emfatitza el seu caràcter conciliador. Així doncs, en la majoria dels casos la manera de

referir-se als actors implicats en el conflicte ha estat força rigorosa i només en comptades ocasions s’han detectat expressions que es poden allunyar de l’objectivitat que se li pressuposa a un gran mitjà de comunicació.

La presència de sensacionalisme als titulars dels diaris analitzats ha estat força repartida. S’han considerat sensacionalistes aquelles expressions que s’allunyen del rigor informatiu i emeten judicis de valor per generar un impacte en el lector; en el present paràgraf es recolliran alguns exemples. En les 54 notícies analitzades s’han comptabilitzat 25 titulars amb algun element sensacionalista i 29 sense. El diari més procliu a fer ús d’elements d’aquesta mena ha estat *El País*, amb 10 titulars que inclouen elements sensacionalistes i 5 que no. En el cas de *La Vanguardia* s’han comptabilitzat 4 titulars amb expressions sensacionalistes i 11 sense, mentre que *El Mundo* s’han recollit 6 amb elements sensacionalistes i 9 sense. L’ABC ha inclòs expressions d’aquesta mena en 5 ocasions i no ho ha fet en 4. Alguns exemples d’expressions que s’han considerat com a sensacionalistes són “Gaza mai tornarà a ser el que era”, “emergència total”, “atac brutal”, “guerra total contra el terror de Hamàs” o “Israel convoca una reunió per aixafar Hamàs”.

Ús d'elements sensacionalistes al titular

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Sí	25	46,3%	46,3%	46,3%
	No	29	53,7%	53,7%	100,0%
Total		54	100,0%		

4.4. Fotografies

Les dades recollides en la investigació revelen que no totes les notícies de portada relacionades amb el conflicte entre Hamàs i Israel venen acompanyades d’una fotografia per il·lustrar la informació. De les 54 notícies analitzades, 13 no contenen cap element visual, mentre que les 41 restants sí que ho fan. Els quatre diaris seleccionats han estat més proclius a incloure elements visuals en els primers dies analitzats, de manera que en els set darrers dies analitzats s’han concentrat 8 portades sense imatges. El contingut de les fotografies de portada

no ha tendit a mostrar violència de manera explícita; de les 41 portades amb recursos visuals, 30 no han mostrat imatges susceptibles a ferir sensibilitat i 11, sí que han fet aparèixer cossos i víctimes ferides de manera explícita. La presència de fotografies d'aquesta mena coincideix amb els dies més immediats a l'esclat del conflicte, ja que en els vuit primers dies del període analitzat es concentren 6 de les 11 fotografies de contingut violent. L'únic dia en què els quatre diaris han optat per fer servir imatges d'aquesta mena ha estat el 18 d'octubre del 2023, coincidint amb el bombardeig a un hospital de Gaza. Cap al final del període seleccionat, els diaris han rebaixat la presència de fotografies de caràcter violent, donant com a resultat que en els darrers quatre dies analitzats no aparegui cap recurs visual d'aquest tipus.

Es mostra a les víctimes de la violència de forma explícita

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Sí	11	20,4%	20,4%	20,4%
	No	30	55,6%	55,6%	75,9%
	No hi ha fotografia relacionada	13	24,1%	24,1%	100,0%
Total		54	100,0%		

El diari que ha tingut més tendència a mostrar més imatges amb violència explícita ha estat *El País*, que ha repartit les seves 15 portades en 5 amb imatges susceptibles de ferir sensibilitats, 7 sense imatges d'aquesta mena i 3 sense cap recurs visual. *El Mundo* ha estat el diari que ha publicat més portades sense fotografia en els dies analitzats, un total de 6, mentre que les restants s'han repartit en 2 amb imatges de caràcter violent i 7 amb imatges no violentes. *La Vanguardia* ha repartit les seves portades en 2 sense cap recurs visual, 3 amb fotografies violentes i 10 amb fotografies de caràcter no violent, mentre que l'*ABC* també ha optat per mostrar més imatges sense presència de cossos ni víctimes de manera explícita, un total de 6. De les tres portades restants, 2 no inclouen fotografia i 1 sí que inclou recursos visuals que podrien ferir sensibilitats. Aquests són alguns exemples de les fotografies que s'ha considerat que són susceptibles de ferir sensibilitats:

Soldados en Sderot sortean cadáveres de civiles israelíes tras la incursión de Hamás. / O. ZWIGENBERG (AP/LAPRESSE)

Numerosos cadáveres por el bombardeo en el hospital Al Ahli, en el centro de Gaza, trasladados al centro sanitario Al-Shifa. / ALI JADALLAH (ANADOLU/GETTY)

El grup sociodemogràfic que més ha aparegut en les fotografies de portada ha estat la població civil, la qual, tenint en compte les fotografies on només apareix població infantil, aquelles on només apareix població adulta i les que compten amb la presència dels dos grups, suma un total de 24 aparicions en les 41 notícies de portada relacionades amb la Guerra de Gaza que contenen alguna imatge. Si ens fixem en la distinció dins de la població civil, els diaris no han optat per fer aparèixer exclusivament infants en gaires ocasions; només en 3, mentre que les que inclouen només adults arriben fins a les 8. Les 13 restants contenen infants i adults. Els polítics són el segon grup sociodemogràfic amb més presència a les fotografies de portada amb 13 aparicions, seguit de l'exèrcit i altres grups amb 5 i 2 aparicions, respectivament.

Grup sociodemogràfic protagonista de la foto utilitzada

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Població civil infantil	3	5,6%	5,6%	5,6%
	Població civil adulta	8	14,8%	14,8%	20,4%
	Població civil (adulta i infantil)	13	24,1%	24,1%	44,4%
	Exèrcit	5	9,3%	9,3%	53,7%
	Polítics	10	18,5%	18,5%	72,2%
	Altres	3	5,6%	5,6%	77,8%
	No hi ha foto	12	22,2%	22,2%	100,0%
Total		54	100,0%		

La Vanguardia ha repartit els protagonistes de les seves fotografies de portada en població civil infantil en 1 ocasió, població civil adulta en 1 ocasió, població civil adulta i infantil en 6 ocasions, exèrcit en 1 ocasió, polítics en 3 ocasions i altres en 1 ocasió. *El País* ha estat l'únic diari que no ha inclòs fotografies amb exclusivament presència de població civil infantil i amb presència de l'exèrcit. Les seves portades han comptat amb 3 imatges amb presència únicament de població civil adulta, 5 amb població civil infantil i adulta, 3 amb polítics i 1 amb altres grups sociodemogràfics. Les 7 portades amb fotografies de l'ABC estan molt

repartides pel que fa al contingut; població civil infantil en 1 portada, població civil adulta en 1 portada, població civil adulta i infantil en 2 portades, exèrcit en 1 portada i polítics en 2 portades. Finalment, de les 9 portades amb imatges de *El Mundo*, 1 inclou únicament població civil infantil, 3 inclouen població civil adulta, 3 més mostren persones vinculades a l'exèrcit i les 2 últimes a polítics.

Pel que fa a la procedència dels protagonistes de les fotografies, les dades recollides revelen força igualtat entre israelians i palestins. En 15 fotografies de portada els protagonistes són població israeliana, mentre que en 18 són palestins. Les altres 8 fotografies de portada corresponen a protagonistes no israelians ni palestins o fotografies sense persones com a protagonistes.

Bàndol del protagonista de la foto

		freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid	Israel	15	27,8%	27,8%	27,8%
	Palestina	18	33,3%	33,3%	61,1%
	Altres	8	14,8%	14,8%	75,9%
	No hi ha foto	13	24,1%	24,1%	100,0%
Total		54	100,0%		

La Vanguardia ha estat el diari que més vegades ha fet aparèixer població palestina com a protagonista de les seves fotografies de portada; ho ha fet en 7 ocasions. La llista la completen la població israeliana i altres en 4 i 2 imatges de portada, respectivament. Pel que fa a *El Mundo*, la població israeliana ha estat la que ha tingut més presència en les seves fotografies de portada, un total de 6, seguida de la població palestina amb 2 aparicions i altres amb 1 aparició. L'*ABC* ha repartit els protagonistes de les seves fotografies de portada en 3 imatges amb població israeliana, 3 imatges amb població palestina i 1 imatge en altres, mentre que *El País* ha donat més importància a la població palestina amb 6 aparicions en fotografies de portada, seguida d'altres amb 4 aparicions i Israel amb 2. Pel que fa a l'evolució al llarg dels dies, els protagonistes de les fotos han anat variant alternativament sense que es doni un període de més de dos dies en què predomini la presència d'una de les dues poblacions molt per sobre de l'altre. Per exemple, el primer dia analitzat els tres diaris que van adjuntar una

fotografia a la seva informació sobre el conflicte ho van fer amb imatges de víctimes israelianes de l'atac de Hamàs. Dos dies més tard, a conseqüència de la resposta israeliana en forma de bombardejos a Gaza, tres dels quatre diaris van adjuntar fotografies de víctimes palestines d'aquests bombardejos.

4.5. Xifres

Les notícies de portada relacionades amb la Guerra de Gaza publicades pels quatre diaris analitzats han recollit alguna xifra en 37 ocasions, mentre que no ho han fet en les 17 restants. Les 37 notícies amb presència de xifres s'han repartit en 21 notícies amb una xifra, 9 notícies amb dues xifres, 5 notícies amb tres xifres, 1 notícia amb quatre xifres i 1 notícia amb més de cinc xifres.

Quantitat de xifres que apareixen a la peça

	freqüència	percentatge	percentatge Vàlid	percentatge Acumulat
Vàlid 1	21	38,9%	38,9%	38,9%
2	9	16,7%	16,7%	55,6%
3	5	9,3%	9,3%	64,8%
4	1	1,9%	1,9%	66,7%
Més de 5	1	1,9%	1,9%	68,5%
0	17	31,5%	31,5%	100,0%
Total	54	100,0%		

El País ha estat el diari que més xifres ha inclòs en les seves notícies; amb només 1 notícia de portada sense xifres d'entre les 15 analitzades, un fet que coincideix amb que també ha estat el diari que ha publicat les notícies més llargues relacionades amb la Guerra de Gaza. Les 14 notícies de portada restants han comptat amb una xifra en 4 ocasions, dues xifres en 7 ocasions, tres xifres en 2 ocasions i més de cinc xifres en 1 ocasió. El segon diari que més ha apostat per incloure xifres en les seves informacions ha estat *La Vanguardia*. Aquest ha publicat 4 notícies de portada sense xifres i 11 amb alguna xifra. D'aquestes 11, han predominat les notícies amb una xifra, amb un total de 8, mentre que notícies amb dos, tres i quatre xifres n'hi ha hagut una de cada. *El Mundo* ha afegit una xifra a les seves notícies de

portada en 6 ocasions, dues xifres en 1 ocasió i dues xifres en 2 ocasions, mentre que les 4 notícies restants no contenen cap element numèric. El diari que menys xifres ha inclòs en les seves publicacions ha estat l'ABC, el qual també és el que menys notícies de portada ha dedicat al conflicte. L'ABC no ha afegit xifres en les seves notícies de portada relatives a la Guerra de Gaza en 6 ocasions, mentre que en les altres 3, només ha inclòs una xifra.

Les xifra més repetida al llarg de tota la cobertura analitzada ha estat la del nombre de morts; en les portades s'ha fet referència al nombre de morts que havia provocat el conflicte en el moment de la publicació en 25 ocasions. Les xifres sobre presoners i refugiats s'han referenciat en 11 portades cada una, mentre que les relatives a soldats i ferits, en 4 portades cada una. *La Vanguardia* ha fet referència a la quantitat de morts en 6 portades, als presoners en 4, als refugiats en 3 i als soldats i als ferits 1 en cada cas. Pel que fa a *El Mundo*, s'han comptabilitzat 5 portades on es recullen la quantitat de morts a causa del conflicte, 3 on es recullen els presoners, 3 on es recullen els refugiats i 1 on es recullen xifres relatives a soldats. L'ABC només ha fet referència a dades numèriques en 3 de les seves portades, aquestes s'han repartit en el nombre de morts 2 vegades i en el nombre de soldats 1 vegada. Les dades recollides en les 14 portades amb presència de dades numèriques en la cobertura de *El País* revelen que aquest diari ha fet referència al nombre de morts en 12 ocasions, al de presoners en 4, al de refugiats en 5, al de soldats en 1 i al de ferits en 3.

En total, la cobertura dels quatre diaris en els quinze dies analitzats ha recollit un total de 64 xifres repartides en 55 xifres relacionades amb persones i 9 xifres no relacionades amb persones (armament, subministrament...). El desglossament d'aquestes xifres per part de cada diari ha estat el següent: *El País* ha recollit 30 xifres (25 relacionades amb persones i 5 no relacionades amb persones), *El Mundo* ha recollit 14 xifres (12 relacionades amb persones i 2 no relacionades amb persones), *La Vanguardia* ha recollit 17 xifres (15 relacionades amb persones i 2 no relacionades amb persones) i l'ABC ha recollit 3 xifres (3 relacionades amb persones i cap no relacionada amb persones). Així doncs, l'anàlisi de la presència de xifres a les notícies de portada relacionades amb la Guerra de Gaza ofereix una mitjana d'1,19 xifres per notícia de portada, fet que revela la importància que revesteixen les dades numèriques a l'hora d'informar a la població sobre un conflicte armat.

5. CONCLUSIONS

La Guerra de Gaza ha estat l'esdeveniment més rellevant en les portades publicades per *La Vanguardia*, *El País*, *El Mundo* i *ABC* entre el 8 i el 23 d'octubre de 2023. Els quatre diaris han donat prioritat a la cobertura del conflicte, donant com a resultat que en més del 70% de les portades la notícia principal ha estat relacionada amb aquest. Malgrat que els quatre diaris han donat importància a l'esdeveniment, ho han fet en diferents graus. L'*ABC* ha estat el mitjà que menys prioritat ha donat a la notícia dels quatre analitzats, el qual ha esdevingut l'únic diari que ha publicat portades sense referenciar el conflicte araboisraelià en el període de temps analitzat. La seva línia editorial ha condicionat la cobertura del conflicte, anteposant notícies de dins de les fronteres espanyoles com el jurament de la bandera de la Princesa Leonor, l'amnistia o la investidura de Pedro Sánchez. Tot i que *El Mundo* ha recollit informacions relatives a la Guerra de Gaza en tots els dies analitzats, la importància que li ha donat a l'esdeveniment no ha estat tan intensa com es podria pensar tenint en compte aquesta dada, ja que les notícies publicades sobre el conflicte araboisraelià han estat elements secundaris en la composició de la portada en la majoria dels casos. Els diaris que més importància han donat al seguiment de la Guerra de Gaza han estat *La Vanguardia* i *El País*, els quals han inclòs informacions relacionades amb el conflicte en les seves 15 portades. A més, aquestes informacions han esdevingut l'element principal de les seves portades en la majoria dels casos.

Les notícies de portada analitzades s'han caracteritzat per tenir una estructura directa, amb poc text i ús recurrent dels destacats per a informar de la manera més ràpida possible al lector en la majoria dels casos. Aquesta estructura ha esdevingut en un gran nombre de notícies amb una extensió curta, fet que corrobora la hipòtesi que preveia que les notícies analitzades serien curtes i directes de forma majoritària. *La Vanguardia*, *El Mundo* i l'*ABC* són els mitjans que més han exemplificat aquest fet, mentre que *El País* ha trencat amb la dinàmica mencionada. Aquest ha dedicat molt més espai a les seves notícies de portada, afegint un cos de la notícia a les publicacions de manera habitual, fet que ha generat que les seves notícies tinguin una extensió molt més llarga que els altres diaris analitzats. Aquest format de les notícies curt, directe i concís respon a una tendència creixent en l'escriptura dels mitjans de comunicació i que té el seu origen en la digitalització dels mitjans i els canvis en les pautes de comportament

de l'audiència, la qual prefereix un contingut més ràpid, simple i concís a través de frases clares i directes (Hernández, 2023).

El pas dels dies ha tingut força influència en la cobertura analitzada, de tal manera que en els darrers dies analitzats les notícies de portada relatives al conflicte han tendit a ser un element secundari en la composició d'aquesta, mentre que en els primers dies analitzats, les notícies han tendit a ser l'element principal de la portada. Aquesta ha estat una tendència repetida en els quatre diaris analitzats.

L'extensió, l'estructura, la importància i el nombre d'aparicions de les notícies relacionades amb el conflicte araboisraelià a les seves portades posicionen a *El País* com al diari que ha dut a terme la cobertura més intensa de la Guerra de Gaza en els dies analitzats i a l'*ABC* com al diari que ha dut a terme la cobertura menys intensa de la Guerra de Gaza en els dies analitzats.

L'ús i citació de les fonts no ha estat quelcom habitual en les notícies de portada relacionades amb la Guerra de Gaza. Com a norma general, els diaris analitzats han optat per no citar cap font o citar-ne només una, fet pel qual les notícies amb més d'una font d'informació són més aviat escasses. D'aquesta manera, els quatre diaris analitzats han deixat la citació de les fonts en un segon pla i han dedicat l'espai de les notícies íntegrament a la transmissió de la informació. A conseqüència de l'estructura i l'extensió que ha fet servir en les seves notícies de portada, *El País* ha esdevingut el diari que més fonts ha citat en les seves informacions, sent l'únic dels quatre que ha citat almenys una font en totes les seves notícies.

En aquest sentit, l'anàlisi de la cobertura realitzada també ha revelat una forta tendència a fer servir fonts oficials, corroborant d'aquesta manera una de les hipòtesis d'aquesta investigació que afirmava que la tipologia de fonts més utilitzada serien les oficials. Tal com se li pressuposa a un gran mitjà de comunicació, els diaris analitzats han optat per acudir a fonts oficials per evitar caure en desinformacions o *fake news*, evitant així la difusió de relats allunyats de la realitat. Per altra banda, la cobertura s'ha caracteritzat fer servir fonts israelianes de forma majoritària, deixant les palestines en un segon pla, fet que conforma un dels aspectes més criticables de la cobertura, ja que dels mitjans de comunicació s'espera una diversitat de fonts que cap dels quatre diaris ha manifestat en els quinze dies analitzats. A

més, la diversitat de les fonts és un aspecte que revesteix encara més importància en un conflicte armat; les informacions que transmeten les fonts d'un actor o un altre poden estar condicionades, fet pel qual si només es fan servir les d'un bàndol, es pot contribuir a la construcció i propagació d'un relat al servei dels interessos del bàndol transmissor de la informació.

L'actor amb més aparicions en els titulars de les 54 notícies analitzades ha estat Israel, amb una diferència de més del doble sobre el segon; Hamàs. Resulta lògic pensar que els dos actors amb més presència en els titulars analitzats serien els implicats directament en el conflicte armat, però la diferència en el nombre d'aparicions és certament inesperada. Segurament, el fet que històricament s'hagi considerat Israel com a un país occidental a orient per la seva proximitat amb el sistema econòmic i social, el progrés tecnològic i els valors teòricament democràtics occidentals (Cabré, 2023) ha ocasionat que la cobertura que han dut a terme els mitjans de comunicació espanyols hagi tingut un major interès per la situació d'Israel, que per la de Palestina en general i Gaza en concret. Tanmateix, aquesta tendència no s'ha repetit en les fotografies, en les quals els protagonistes han estat força repartits entre israelians i palestins.

La cobertura duta a terme pels quatre diaris analitzats en les seves portades ha estat força rigorosa. Els titulars no contenen gaires expressions positives ni negatives relacionades amb els actors implicats, de manera que el que s'ha intentat fer és que sigui el mateix lector el que valori les accions de cada actor i jutgi si hi ha un que actua d'acord amb el que ell considera correcte o no. D'aquesta manera, queda refutada una de les hipòtesis de la investigació la qual preveia que els mitjans de comunicació analitzats farien servir aquests recursos de forma recurrent per a condicionar la interpretació dels fets per part de l'audiència.

El cas del sensacionalisme ha estat certament diferent, ja que gairebé la meitat de les notícies analitzades han recollit algun element sensacionalista, validant parcialment la hipòtesi que plantejava el sensacionalisme com a un element amb gran presència entre les notícies analitzades. Aquest ús del sensacionalisme respon a un corrent periodístic amb alguns anys de tradició entre la premsa espanyola que té com a objectiu atraure l'atenció dels lectors per sobre de tot, malgrat que això comporti trencar amb principis ètics del periodisme com el rigor i el compromís amb els seus lectors. Tot plegat és la conseqüència de què la informació

ja no sigui un servei, sinó un negoci en el qual els mitjans de comunicació competeixen entre si per tal d'obtenir el nombre més gran de visites i lectors per així poder vendre's millor davant els anunciants.

Pel que fa als recursos visuals de les portades analitzades, la investigació plantejava la hipòtesi que els diaris farien servir fotografies de caràcter violent de forma explícita per cridar l'atenció dels lectors. Tanmateix, les dades recollides revelen que això no ha estat així i que les portades amb imatges susceptibles de ferir sensibilitats han estat una minoria del total analitzat. La difusió d'imatges que mostren cossos i víctimes ferides de manera explícita ha estat supeditada a l'actualitat del conflicte i no a la manera de cobrir l'esdeveniment de cada diari. D'aquesta manera, les imatges d'aquesta mena s'han concentrat en els dies immediatament posteriors a l'atac de Hamàs a la Franja de Gaza i en el dia 18 d'octubre de 2023, el dia posterior al bombardeig a un hospital gazià. Penalva (2002) explica que l'aparició d'imatges amb violència explícita als mitjans de comunicació no és responsabilitat exclusiva d'aquests últims, sinó que el mateix públic demana violència per la seva espectacularitat, per satisfer la seva "mirada morbosa" i per tenir la possibilitat d'assistir a experiències perilloses sense córrer cap mena de risc. Els mitjans, doncs, moguts per la necessitat de tenir visibilitat i repercussió difonen aquestes imatges conscients que l'audiència no les ignorarà, incrementant així el seu nombre de lectors i reforçant la seva posició en les negociacions amb els anunciants. Tenint en compte això, la cobertura duta a terme per *La Vanguardia*, *El Mundo*, *ABC* i *El País* en els dies analitzats constitueix una excepció entre les cobertures de conflictes armats dels diaris de tot el món, ja que en la mesura del possible han evitat fer servir imatges que mostrin violència explícitament.

La recollida de xifres ha estat un recurs molt habitual en les notícies de portada analitzades. Els quatre diaris han donat molta importància al nombre de víctimes que ha provocat el conflicte, fins al punt que aquesta xifra s'anava actualitzant gairebé cada dia. En aquest sentit, el nombre de morts ha estat la xifra a la qual se li ha donat més prioritat. D'aquesta manera, queda validada la hipòtesi que plantejava que les xifres eren el recurs més utilitzat per dimensionar la magnitud d'un conflicte armat.

Darrerament, la cobertura analitzada ha estat molt més pròxima al paradigma del periodisme de guerra que al periodisme de pau plantejat per Gatlung (2007) i Tehranian (2002). Les

portades analitzades han posat molta atenció sobre els efectes visibles de la guerra, actualitzant gairebé cada dia el nombre de víctimes mortals i fent aparèixer a les fotografies imatges violentes en molts casos, un fet que conforma una de les principals característiques del periodisme de guerra. D'aquesta manera, s'han obviat els efectes invisibles de la guerra com els traumes o els mals estructurals, els quals són temes de gran rellevància per al periodisme de pau. Per altra banda, s'han fet servir moltes més fonts d'Israel que de Palestina, trencant amb un altre dels principis del periodisme de pau segons el qual cal donar veu a totes les parts implicades i no caure presa de les fonts d'un sol bàndol.

Un altre dels punts de trencament entre la cobertura analitzada i el periodisme de pau ha estat la pràcticament nul·la presència d'iniciatives de pau en les publicacions. Més enllà de mencions puntuals als intents de la Unió Europea de mediar en el conflicte i a les peticions dels Estats Units a Israel de protegir els civils de Gaza, la pau no ha estat un element que els mitjans analitzats hagin considerat gaire important.

Per al periodisme de pau, és important donar veu a aquells que no la tenen. En aquest sentit, les notícies analitzades tampoc han estat pròximes a aquest paradigma, ja que la gran majoria de les fonts utilitzades han estat oficials (institucions, polítics...) deixant de banda el testimoni dels civils i impeding d'aquesta manera que les principals víctimes de tota la situació puguin dir la seva. A més, la cobertura ha mostrat certa orientació cap a les elits, tret característic del periodisme de guerra; les portades analitzades han posat el focus en la classe política i, concretament, en Benjamin Netanyahu, recollint algunes de les seves declaracions en gairebé totes les publicacions. Evidentment, les accions i declaracions de la classe política són un element rellevant en el desenvolupament de la guerra, però la importància que se li ha donat en la cobertura no ha estat proporcional amb el tractament que ha rebut la ciutadania dels territoris en conflicte. Aquesta orientació elitista no només queda ha quedat palesa en l'abundant nombre de declaracions de polítics recollides, també en la ubicació d'aquestes en la composició de la portada; en la majoria dels casos s'ha ubicat al subtítol o als destacats, però en alguns han arribat, fins i tot, a ser el titular. Paral·lelament, no es podria afirmar que cap dels mitjans hagin abandonat la cobertura del conflicte abans que es resolgui, el qual és una de les característiques principals del periodisme de guerra, perquè el treball només analitza els quinze dies posteriors a l'esclat del conflicte i aquest, a maig de 2024, encara està

vigent. Però sí que és cert que la intensitat i la freqüència de la cobertura de diaris com l'*ABC* no seria la pròpia del periodisme de pau, ja que es limita a informar de l'esdeveniment quan es donen episodis de violència pronunciats i actua com si el conflicte hagués cessat en la resta dels dies.

Malgrat totes aquestes discordances, la cobertura duta a terme per *El País*, *La Vanguardia*, *El Mundo* i l'*ABC* sí que coincideix amb el paradigma del periodisme de pau en alguns casos. La principal coincidència ha estat el fet de no reduir les parts del conflicte a dos. Els quatre diaris analitzats no han informat de la Guerra de Gaza com si fos un conflicte que implica només a Israel i Hamàs; els mitjans han tingut en compte que aquest és un conflicte global i han recollit informacions relacionades amb actors que influeixen en la guerra de manera més indirecta com els Estats Units, la Unió Europea, el Líban o Egipte.

Amb tot, aquesta investigació posa de manifest que el paradigma del periodisme de guerra encara és el predominant entre els grans mitjans de comunicació, mentre que el periodisme de pau encara no ha aconseguit establir-se.

6. BIBLIOGRAFIA

Alcántara, R. & Del Pozo, J. (2011). “Principios de la ética periodística en la figura del corresponsal de guerra”. Suárez, J. *La ética de la comunicación a comienzos del siglo XXI*. Sevilla: Eduforma, p. 524 - 537.

Bacchiega, J. (2017). La Guerra de los Seis Días: medio siglo después (1967-2017). *Anuario en Relaciones Internacionales del IRI*. <http://sedici.unlp.edu.ar/handle/10915/99999>

Bermejo, C. (2023). Cómo y por qué se fundó el estado de Israel en 1948. *El Orden Mundial*. <https://elordenmundial.com/como-por-que-fundo-estado-israel/>

Berrozpe, M. (2022). El conflicto entre árabes e israelíes: de los orígenes a los acuerdos de Camp David (1880-1979). <https://repositorio.unican.es/xmlui/bitstream/handle/10902/26337/Berrozpe%20Mendieta%2c%20M%20TFG.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Bonilla, J. (2014). Algo más que malas noticias. Una revisión crítica a los estudios sobre medios-guerra. *Signo y Pensamiento*, 34(66), 62-78. <https://doi.org/10.11144/Javeriana.syp34-66.ammn>

Brichs, F. I. (2006). Sionismo y separación étnica en Palestina durante el Mandato británico: la defensa del trabajo judío. *Scripta Nova: Revista electrónica de geografía y ciencias sociales*, 10, 205-228. <https://www.ub.edu/geocrit/sn/sn-227.htm>

Brunetto, M. J. (2014). El proceso de creación del Estado de Israel: ¿Origen político de un conflicto sin fin en la región del cercano oriente?. *Revista De La Facultad De Derecho*, (25), 75-102. <https://revista.fder.edu.uy/index.php/rfd/article/view/165>

Cabré, J. (2023). Israel no es Occidente. *Ara En Castellano*. https://es.ara.cat/opinion/israel-no-occidente_129_4840547.html

Cadenas, J. (2023). Hamás en Gaza y Al Fatah en Cisjordania: Qué organizaciones políticas están presentes en palestina. *Newtral*. <https://www.newtral.es/palestina-organizaciones-politicas/20231011>

Cordero, Á. (2023). Historia - ¿Qué es el sionismo? La corriente política que defiende la existencia de un estado para los judíos. *France 24*.
<https://www.france24.com/es/programas/historia/20231017-qu%C3%A9-es-el-sionismo-la-corriente-pol%C3%ADtica-que-defiende-la-existencia-de-un-estado-para-los-jud%C3%ADos>

Cronologia_centenario ABC. (s.f.). ABC.
https://www.abc.es/informacion/centenario/cien_historia/cien.htm

Davidi, E. (2009). La crisis del Canal de Suez en 1956: el fin de una época en el Medio Oriente y el comienzo de otra. *DOAJ (DOAJ:Directory Of Open Acces Journals)*.
<https://doaj.org/article/567d6b91b40948449815dbeb9eea2869>

Díaz, R. R. (2004). *Teoría de la Agenda-Setting: aplicación a la enseñanza universitaria*.
https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/2297/1/Agenda_Setting.pdf

Dieckhoff, A. (2023). Israel: la extrema derecha y los ultraortodoxos en posición dominante. *Política Exterior*. <https://www.politicaexterior.com/articulo/israel-la-extrema-derecha-y-los-ultraortodoxos-en-posicion-dominante/>

Domènach, J. (1950). La propagande politique. *Populatiion*, 6(1), 152.
<https://doi.org/10.2307/1523506>

El año de Google en búsquedas. (2023). Google Trends.
<https://trends.google.es/trends/yis/2023/GLOBAL/>

El Diario El País – Fundación Príncipe de Asturias. (s.f.).
<https://web.archive.org/web/20080513044259/http://www.fundacionprincipedeasturias.org/es/p/04/premiados/trayectorias/trayectoria257.html>

Entman, R. (1993). Framing: toward clarification of a fractured paradigma. *Journal of Communication*, 43 (3), 51-58.

Espinar, E. & Hernández, M. (2012). El periodismo de paz como paradigma de comunicación para el cambio social: características, dimensiones y obstáculos. *Cuadernos de Información y Comunicación*, 17(0). https://doi.org/10.5209/rev_ciyc.2012.v17.39263

Fernández, R. (2017). *Revisión de la teoría del framing: anàlisis del conflicto sirio en el sistema mediático espanyol* [Treball final de Màster, Universitat de Barcelona]. http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/122618/1/TFM_Raul_Orozco.pdf

García Marín, J. (2011). Encuadres, conflictos y efectos de agenda. *Zer: Revista de Estudios de Comunicación = Komunikazio Ikasketen Aldizkaria*, 16(31), 167-181. <https://doi.org/10.1387/zer.4835>

Garcimartín, M. (2014). El poder de los periódicos frente a un mundo digital. *Media-tics.com*. <https://www.media-tics.com/noticia/4889/medios-de-comunicacion/el-poder-de-las-portadas-de-los-periodicos-frente-a-un-mundo-digital-efimero.html>

Garcimartín, M. (2014). ¿Nos hemos precipitado al anunciar la muerte de los periódicos? *Mediatrics.com*. <https://www.media-tics.com/noticia/4889/medios-de-comunicacion/nos-hemos-precipitado-al-anunciar-la-muerte-de-los-periodicos.html>

Galtung, J. (2007): Peace Journalism as an Ethical Challenge. *Asteriskos*, 3(4): 7-16

Gijón, M. (2023). Los orígenes del conflicto palestino-israelí. *Mientras tanto*. <https://mientrastanto.org/228/de-otras-fuentes/los-origenes-del-conflicto-palestino-israeli/>

Gonzalo, C. (2016). *El perfil ideológico de los medios de prensa espanyoles*. Carlos Gonzalo – Ph.D. Comunicación Social. <https://www.carlosgonzalo.es/el-perfil-ideologico-de-los-medios-de-prensa-espanoles>

Hernández, C. (2023). *La Era del Consumo Rápido: Adaptació al ritmo de los Consumidores Actuales*. Acceseo. <https://www.acceseo.com/era-consumo-rapido-adaptacion-al-ritmo-consumidores-actuales.html>

Història de El País – Escuela de Periodismo UAM – El País. (2021). Escuela de Periodismo UAM. <https://escuela.elpais.com/historia-de-el-pais/>

Huertas, J. (2006). *Una història de La Vanguardia*. ANGLE.

Institute for Propaganda Analysis, (1939). *The Fine Art of Propaganda*. New York: Harcourt, Brace and Company.

- Jauregizar, A. (2022). *La información como arma en los conflictos bélicos. Análisis comparativo del discurso de ABC y El País en lo relativo al conflicto de Ucrania*. [Treball final de Grau, Universitat Oberta de Catalunya]. <https://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/148957/1/ajauregizarTFG0122memoria.pdf>
- Jo, E., & Berkowitz, L. (1996). Análisis del efecto priming sobre la influencia de los media: una puesta al día. <https://dialnet.uniroja.es/servlet/articulo?codigo=2127083>
- Kiss, T. (2023). *Segunda guerra árabe-israelí (guerra de Yom Kippur o del Ramadán)*. Enciclopedia Humanidades. <https://humanidades.com/segunda-guerra-arabe-israeli-1973/>
- Knüpfner, C. & Entman, R. (2018) Framing conflicts in digital and transnational media environments. *Media, War & Conflict*, 11(4). 476-488 <https://jstor.org/stable/26976779>
- Lynch, J. & McGoldrick, A. (2005). *Peace Journalism*. Londres: Hawthorn Pres.
- López, V. (2005). ABC ante la cuestión vasca en la Transición y la Democracia (1975-2001). *El Argonauta Español*. <https://doi.org/10.4000/argonauta.1197>
- Maestre, A. (2014). *Cuando ABC era rojo y republicano*. Lamarea.com. <https://www.lamarea.com/2014/03/16/cuando-el-abc-era-rojo-y-republicano/>
- Moreno Mercado, J. (2019). La comunicación estratégica en RT: Construcción de encuadres en los conflictos de Yemen y Ucrania. *Política y Estrategia*, 133, 89-108. <https://doi.org/10.26797/rpye.v0i133.763>
- Moreno Mercado, J. (2023). *La cobertura mediática de los conflictos armados*. [Tesis Doctoral, Universidad de Granada]. <https://digibug.ugr.es/handle/10481/81429>
- Moreno, P. (2021). ¿Qué fue el plan de partición de Palestina en 1947? *El Orden Mundial*. <https://elordenmundial.com/que-fue-plan-particion-palestina-1947/>
- Neuman, W.R., Just, M.R., & Cigler, A.N. (1992). *Common knowledge: News and the Construction of Political Meaning*, Estados Unidos: University of Chicago Press.
- Noticias sobre El País. (2020). Dircomfidencial. <https://dircomfidencial.com/actualidad/el->

[pais/](#)

Ochoa, N. (2023). ¿Qué fueron los Acuerdos de Oslo? El Orden Mundial. <https://elordenmundial.com/que-fueron-acuerdos-oslo/>

Pacheco, M. (2020). Segunda Intifada: una historia de resistencia. *La Izquierda Diario – Red Internacional*. <https://www.izquierdadiario.es/Segunda-Intifada-una-historia-de-resistencia>

Pantti, M. (2013). Seeing and not seeing the Syrian crisis: New visibility and the visual framing of the Syrian conflict in seven newspapers and their online editions. *JOMEC Journal*, 0(4). <https://doi.org/10.18573/j.2013.10259>

Penalva, C. (2002). El tratamiento de la violència en los medios de comunicación. *Alternativas*, 10, 395. <https://doi.org/10.14198/altern2002.10.31>

Pizarroso, A. (1993). Historia de la Propaganda. Notas para un estudio de la propaganda política y de guerra. Madrid: Eudema.

Principales periódicos por lectores diarios en España en 2023 | Statista. (2024). Statista. <https://es.statista.com/estadisticas/476795/periodicos-diarios-mas-leidos-en-espana/>

Ramos, R. (2016). Pedro j. Ramírez, de Diario 16 a la fundación de El Mundo. [Tesis doctoral, Universidad de Navarra]. Dialnet. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=176849>

Redacció La Vanguardia. (2006). Más de cien años de historia. *La Vanguardia*. <https://www.lavanguardia.com/cultura/20000101/51262841869/mas-de-cien-anos-de-historia.html>

Robinson, P., Goddard, P., Parry, K., Murray, C., Taylor, P. (2016). *Pockets of Resistance: British New Media, War and Theory in the 2003 Invasion of Iraq*. Manchester: Manchester University Press.

Sala, À. (2023). Las fechas clave del conflicto entre Israel y Palestina. *Historia National Geographic*. https://historia.nationalgeographic.com.es/a/fechas-clave-conflicto-entre-israel-palestina_20318

Segura, A. (2016). Del acuerdo Sykes-Picot al Estado Islámico. *Política Exterior*, 30(171), 40-50. <https://www.politicaexterior.com/articulo/del-acuerdo-sykes-picot-al-estado-islamico>

Semetko, H., & Valkenburg, P. (2000). Framing European Politics: A Content Analysis of Press and Television News. *Journal of Communication*, 50(2), 93-109. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb.02843.x>

Shinar, D. (2007). [Epíleg]. Peace Journalism. The State of the art. *Conflict & Communications Online*, 6(1), 1-9. <https://1library.org/document/wyemgn1z-epilogue-peace-journalism-state-art.html>

Soto, B (2023). Los acuerdos de Oslo: ¿Por qué fracasó la paz entre Israel y Palestina? *Historia National Geographic*. https://historia.nationalgeographic.com.es/a/acuerdos-oslo-esperanza-por-paz-fracaso_20363

Tehrani, M. (2002): Peace Journalism: Negotiating global media ethics, *The Harvard International Journal of Press/Politics*, 7(2): 58-83.

Tovar, H. (2011). Guerra de Información ¿El arma es el mensaje? Caracas: Universidad de Venezuela – Facultad de Humanidades y Educación.

Téllez, R. (2010). Conflicto árabe-israelí y terrorismo: el Islam en la política internacional. *Espacios públicos*, 13(27), 165-186.

Trabucco, J. C. (2003). El conflicto árabe-israelí. *Revista de derecho y ciencias penales: Ciencias Sociales y Políticas*, 5, 121-140.

UNESCO. (1983). *Principios Internacionales de Ética Profesional en el Periodismo*.

Unir, V. (2023). ¿Qué es la agenda setting y cómo influye en la opinión pública? *UNIR*. <https://www.unir.net/marketing-comunicacion/revista/agenda-setting/>

Vázquez Liñán, M. (2020). Medios de comunicación y conflictos armados. En M.L. Arenal Lora, F.A. Domínguez Díaz, (Ed.), *Estudios contemporáneos sobre geopolítica, conflictos armados y cooperación internacional* (pp. 292-314). Universidad Internacional de Andalucía. <https://hdl.handle.net/11441/108249>

Zahoor, M. & Sadiq, N. (2021). Media and armed conflicts: An Overview. *Journal of Internacional Peace and Stability*, 4(1), 70-80. <https://doi.org/10.37540/njips.v4i1.80>

7. ANNEXOS

Taules creuades

Taula creuada 1:

			Nom del diari x Dia																
			Dia																
			8/10/2023	9/10/2023	10/10/2023	11/10/2023	12/10/2023	13/10/2023	14/10/2023	15/10/2023	16/10/2023	17/10/2023	18/10/2023	19/10/2023	20/10/2023	21/10/2023	22/10/2023	Total	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	
		% Fila	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	100,0%	
		% Columna	33,3%	33,3%	25,0%	25,0%	25,0%	33,3%	33,3%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	33,3%	25,0%	33,3%	27,8%	
		% Total	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	27,8%	
	El Mundo	Recompte	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	
		% Fila	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	100,0%	
		% Columna	33,3%	33,3%	25,0%	25,0%	25,0%	33,3%	33,3%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	33,3%	25,0%	33,3%	27,8%	
		% Total	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	27,8%	
	El País	Recompte	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	
		% Fila	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	100,0%	
		% Columna	33,3%	33,3%	25,0%	25,0%	25,0%	33,3%	33,3%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	33,3%	25,0%	33,3%	27,8%	
		% Total	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	27,8%	
	ABC	Recompte	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0	9	
		% Fila	,0%	,0%	11,1%	11,1%	11,1%	,0%	,0%	11,1%	11,1%	11,1%	11,1%	11,1%	,0%	11,1%	,0%	100,0%	
		% Columna	,0%	,0%	25,0%	25,0%	25,0%	,0%	,0%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%	,0%	25,0%	,0%	16,7%	
		% Total	,0%	,0%	1,9%	1,9%	1,9%	,0%	,0%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	,0%	1,9%	,0%	16,7%	
Total	Recompte	3	3	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	3	4	3	54	
	% Fila	5,6%	5,6%	7,4%	7,4%	7,4%	5,6%	5,6%	7,4%	7,4%	7,4%	7,4%	7,4%	5,6%	7,4%	5,6%	100,0%		
	% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% Total	5,6%	5,6%	7,4%	7,4%	7,4%	5,6%	5,6%	7,4%	7,4%	7,4%	7,4%	7,4%	5,6%	7,4%	5,6%	100,0%		

Taula creuada 2:

Nom del diari x Importància de la notícia en la portada (és la principal?)

			Importància de la notícia en la portada (és la principal?)		Total
			Sí	No	
La Vanguardia	Recompte	% Fila	13	2	15
		% Columna	86,7%	13,3%	100,0%
		% Total	33,3%	13,3%	27,8%
		% Total	24,1%	3,7%	27,8%
	El Mundo	Recompte	6	9	15
		% Fila	40,0%	60,0%	100,0%
		% Columna	15,4%	60,0%	27,8%
		% Total	11,1%	16,7%	27,8%
	El País	Recompte	14	1	15
		% Fila	93,3%	6,7%	100,0%
		% Columna	35,9%	6,7%	27,8%
		% Total	25,9%	1,9%	27,8%
	ABC	Recompte	6	3	9
		% Fila	66,7%	33,3%	100,0%
		% Columna	15,4%	20,0%	16,7%
		% Total	11,1%	5,6%	16,7%
Total	Recompte		39	15	54
	% Fila		72,2%	27,8%	100,0%
	% Columna		100,0%	100,0%	100,0%
	% Total		72,2%	27,8%	100,0%

Taula creuada 3:

Nom del diari × Extensió de la notícia

			Extensió de la notícia			Total
			Curta (menys de 100 paraules)-	Mitjana (100 - 200 paraules)-	Llarga (+200 paraules)-	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	15	0	0	15
		% Fila	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		% Columna	44,1%	,0%	,0%	27,8%
		% Total	27,8%	,0%	,0%	27,8%
	El Mundo	Recompte	10	5	0	15
		% Fila	66,7%	33,3%	,0%	100,0%
		% Columna	29,4%	62,5%	,0%	27,8%
		% Total	18,5%	9,3%	,0%	27,8%
	El País	Recompte	0	3	12	15
		% Fila	,0%	20,0%	80,0%	100,0%
		% Columna	,0%	37,5%	100,0%	27,8%
		% Total	,0%	5,6%	22,2%	27,8%
	ABC	Recompte	9	0	0	9
		% Fila	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		% Columna	26,5%	,0%	,0%	16,7%
		% Total	16,7%	,0%	,0%	16,7%
Total	Recompte		34	8	12	54
	% Fila		63,0%	14,8%	22,2%	100,0%
	% Columna		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Total		63,0%	14,8%	22,2%	100,0%

Taula creuada 4:

Nom del diari × Estructura de la notícia

			Estructura de la noticia						Total
			Titular + destacats-	Titular + destacats + cos de la noticia	Titular + subtítol	Titular + subtítol + cos de la noticia	Titular + subtítol + destacats + cos de la noticia	Altres	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	7	1	7	0	0	0	15
		% Fila	46,7%	6,7%	46,7%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		% Columna	43,8%	7,7%	43,8%	,0%	,0%	,0%	27,8%
		% Total	13,0%	1,9%	13,0%	,0%	,0%	,0%	27,8%
	El Mundo	Recompte	8	3	1	2	0	1	15
		% Fila	53,3%	20,0%	6,7%	13,3%	,0%	6,7%	100,0%
		% Columna	50,0%	23,1%	6,3%	50,0%	,0%	100,0%	27,8%
		% Total	14,8%	5,6%	1,9%	3,7%	,0%	1,9%	27,8%
	El País	Recompte	0	9	0	2	4	0	15
		% Fila	,0%	60,0%	,0%	13,3%	26,7%	,0%	100,0%
		% Columna	,0%	69,2%	,0%	50,0%	100,0%	,0%	27,8%
		% Total	,0%	16,7%	,0%	3,7%	7,4%	,0%	27,8%
	ABC	Recompte	1	0	8	0	0	0	9
		% Fila	11,1%	,0%	88,9%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		% Columna	6,3%	,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	16,7%
		% Total	1,9%	,0%	14,8%	,0%	,0%	,0%	16,7%
Total		Recompte	16	13	16	4	4	1	54
		% Fila	29,6%	24,1%	29,6%	7,4%	7,4%	1,9%	100,0%
		% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Total	29,6%	24,1%	29,6%	7,4%	7,4%	1,9%	100,0%

Taula creuada 5:

Nom del diari × Nombre de fonts utilitzades

			Nombre de fonts utilitzades					Total
							No se cita cap font	
			1	2	3	4		
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	2	3	0	0	10	15
		% Fila	13,3%	20,0%	,0%	,0%	66,7%	100,0%
		% Columna	9,5%	37,5%	,0%	,0%	66,7%	27,8%
		% Total	3,7%	5,6%	,0%	,0%	18,5%	27,8%
	El Mundo	Recompte	9	2	0	0	4	15
		% Fila	60,0%	13,3%	,0%	,0%	26,7%	100,0%
		% Columna	42,9%	25,0%	,0%	,0%	26,7%	27,8%
		% Total	16,7%	3,7%	,0%	,0%	7,4%	27,8%
	El País	Recompte	3	2	9	1	0	15
		% Fila	20,0%	13,3%	60,0%	6,7%	,0%	100,0%
		% Columna	14,3%	25,0%	100,0%	100,0%	,0%	27,8%
		% Total	5,6%	3,7%	16,7%	1,9%	,0%	27,8%
	ABC	Recompte	7	1	0	0	1	9
		% Fila	77,8%	11,1%	,0%	,0%	11,1%	100,0%
		% Columna	33,3%	12,5%	,0%	,0%	6,7%	16,7%
		% Total	13,0%	1,9%	,0%	,0%	1,9%	16,7%
Total		Recompte	21	8	9	1	15	54
		% Fila	38,9%	14,8%	16,7%	1,9%	27,8%	100,0%
		% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Total	38,9%	14,8%	16,7%	1,9%	27,8%	100,0%

Taula creuada 6:

Nom del diari × Tipologia de les fonts utilitzades

			Tipologia de les fonts utilitzades			Total
			Oficials	Ambdues	No especificat	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	5	0	10	15
		% Fila	33,3%	,0%	66,7%	100,0%
		% Columna	13,2%	,0%	66,7%	27,8%
		% Total	9,3%	,0%	18,5%	27,8%
	El Mundo	Recompte	11	0	4	15
		% Fila	73,3%	,0%	26,7%	100,0%
		% Columna	28,9%	,0%	26,7%	27,8%
		% Total	20,4%	,0%	7,4%	27,8%
	El País	Recompte	14	1	0	15
		% Fila	93,3%	6,7%	,0%	100,0%
		% Columna	36,8%	100,0%	,0%	27,8%
		% Total	25,9%	1,9%	,0%	27,8%
	ABC	Recompte	8	0	1	9
		% Fila	88,9%	,0%	11,1%	100,0%
		% Columna	21,1%	,0%	6,7%	16,7%
		% Total	14,8%	,0%	1,9%	16,7%
Total	Recompte	38	1	15	54	
	% Fila	70,4%	1,9%	27,8%	100,0%	
	% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Total	70,4%	1,9%	27,8%	100,0%	

Taula creuada 7:

Nom del diari × Actor protagonista del titular 1

			Actor protagonista del titular 1								Total
										No hi ha un rotagonist (es una cita)	
			Hamás	Israel	EUA	Població civil	Gaza	Biden	Altres		
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	1	7	1	3	2	1	0	0	15
		% Fila	6,7%	46,7%	6,7%	20,0%	13,3%	6,7%	,0%	,0%	100,0%
		% Columna	12,5%	30,4%	50,0%	42,9%	40,0%	25,0%	,0%	,0%	27,8%
		% Total	1,9%	13,0%	1,9%	5,6%	3,7%	1,9%	,0%	,0%	27,8%
	El Mundo	Recompte	4	8	1	0	0	1	1	0	15
		% Fila	26,7%	53,3%	6,7%	,0%	,0%	6,7%	6,7%	,0%	100,0%
		% Columna	50,0%	34,8%	50,0%	,0%	,0%	25,0%	25,0%	,0%	27,8%
		% Total	7,4%	14,8%	1,9%	,0%	,0%	1,9%	1,9%	,0%	27,8%
	El País	Recompte	2	5	0	3	3	1	1	0	15
		% Fila	13,3%	33,3%	,0%	20,0%	20,0%	6,7%	6,7%	,0%	100,0%
		% Columna	25,0%	21,7%	,0%	42,9%	60,0%	25,0%	25,0%	,0%	27,8%
		% Total	3,7%	9,3%	,0%	5,6%	5,6%	1,9%	1,9%	,0%	27,8%
	ABC	Recompte	1	3	0	1	0	1	2	1	9
		% Fila	11,1%	33,3%	,0%	11,1%	,0%	11,1%	22,2%	11,1%	100,0%
		% Columna	12,5%	13,0%	,0%	14,3%	,0%	25,0%	50,0%	100,0%	16,7%
		% Total	1,9%	5,6%	,0%	1,9%	,0%	1,9%	3,7%	1,9%	16,7%
Total	Recompte	8	23	2	7	5	4	4	1	54	
	% Fila	14,8%	42,6%	3,7%	13,0%	9,3%	7,4%	7,4%	1,9%	100,0%	
	% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Total	14,8%	42,6%	3,7%	13,0%	9,3%	7,4%	7,4%	1,9%	100,0%	

Taula creuada 8:

Nom del diari × Actor protagonista del titular 2

			Actor protagonista del titular 2						Total
								No hi ha un segon protagonista	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	3	2	0	2	1	7	15
		% Fila	20,0%	13,3%	,0%	13,3%	6,7%	46,7%	100,0%
		% Columna	33,3%	18,2%	,0%	50,0%	16,7%	33,3%	27,8%
		% Total	5,6%	3,7%	,0%	3,7%	1,9%	13,0%	27,8%
	El Mundo	Recompte	3	4	2	1	1	4	15
		% Fila	20,0%	26,7%	13,3%	6,7%	6,7%	26,7%	100,0%
		% Columna	33,3%	36,4%	66,7%	25,0%	16,7%	19,0%	27,8%
		% Total	5,6%	7,4%	3,7%	1,9%	1,9%	7,4%	27,8%
	El País	Recompte	3	3	1	1	1	6	15
		% Fila	20,0%	20,0%	6,7%	6,7%	6,7%	40,0%	100,0%
		% Columna	33,3%	27,3%	33,3%	25,0%	16,7%	28,6%	27,8%
		% Total	5,6%	5,6%	1,9%	1,9%	1,9%	11,1%	27,8%
	ABC	Recompte	0	2	0	0	3	4	9
		% Fila	,0%	22,2%	,0%	,0%	33,3%	44,4%	100,0%
		% Columna	,0%	18,2%	,0%	,0%	50,0%	19,0%	16,7%
		% Total	,0%	3,7%	,0%	,0%	5,6%	7,4%	16,7%
Total	Recompte	9	11	3	4	6	21	54	
	% Fila	16,7%	20,4%	5,6%	7,4%	11,1%	38,9%	100,0%	
	% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Total	16,7%	20,4%	5,6%	7,4%	11,1%	38,9%	100,0%	

Taula creuada 9:

Nom del diari × Actor protagonista del titular 3

			Actor protagonista del titular 3						Total
			Israel	Netanyahu	EUA	Gaza	Altres	No hi ha un tercer protagonista	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	0	0	0	3	0	12	15
		% Fila	,0%	,0%	,0%	20,0%	,0%	80,0%	100,0%
		% Columna	,0%	,0%	,0%	75,0%	,0%	26,7%	27,8%
		% Total	,0%	,0%	,0%	5,6%	,0%	22,2%	27,8%
	El Mundo	Recompte	0	0	1	1	0	13	15
		% Fila	,0%	,0%	6,7%	6,7%	,0%	86,7%	100,0%
		% Columna	,0%	,0%	100,0%	25,0%	,0%	28,9%	27,8%
		% Total	,0%	,0%	1,9%	1,9%	,0%	24,1%	27,8%
	El País	Recompte	1	0	0	0	2	12	15
		% Fila	6,7%	,0%	,0%	,0%	13,3%	80,0%	100,0%
		% Columna	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	26,7%	27,8%
		% Total	1,9%	,0%	,0%	,0%	3,7%	22,2%	27,8%
	ABC	Recompte	0	1	0	0	0	8	9
		% Fila	,0%	11,1%	,0%	,0%	,0%	88,9%	100,0%
		% Columna	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	17,8%	16,7%
		% Total	,0%	1,9%	,0%	,0%	,0%	14,8%	16,7%
Total		Recompte	1	1	1	4	2	45	54
		% Fila	1,9%	1,9%	1,9%	7,4%	3,7%	83,3%	100,0%
		% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Total	1,9%	1,9%	1,9%	7,4%	3,7%	83,3%	100,0%

Taula creuada 10:

Nom del diari × Relació de les fonts amb el conflicte

			Relació de les fonts amb el conflicte					Total
			Relacionada amb Israel	Relacionada amb Palestina	Hi ha fonts relacionades amb els dos	La font no s'ha citat	Altres	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	3	0	2	10	0	15
		% Fila	20,0%	,0%	13,3%	66,7%	,0%	100,0%
		% Columna	16,7%	,0%	28,6%	66,7%	,0%	27,8%
		% Total	5,6%	,0%	3,7%	18,5%	,0%	27,8%
	El Mundo	Recompte	6	1	0	4	4	15
		% Fila	40,0%	6,7%	,0%	26,7%	26,7%	100,0%
		% Columna	33,3%	100,0%	,0%	26,7%	30,8%	27,8%
		% Total	11,1%	1,9%	,0%	7,4%	7,4%	27,8%
	El País	Recompte	5	0	5	0	5	15
		% Fila	33,3%	,0%	33,3%	,0%	33,3%	100,0%
		% Columna	27,8%	,0%	71,4%	,0%	38,5%	27,8%
		% Total	9,3%	,0%	9,3%	,0%	9,3%	27,8%
	ABC	Recompte	4	0	0	1	4	9
		% Fila	44,4%	,0%	,0%	11,1%	44,4%	100,0%
		% Columna	22,2%	,0%	,0%	6,7%	30,8%	16,7%
		% Total	7,4%	,0%	,0%	1,9%	7,4%	16,7%
Total		Recompte	18	1	7	15	13	54
		% Fila	33,3%	1,9%	13,0%	27,8%	24,1%	100,0%
		% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Total	33,3%	1,9%	13,0%	27,8%	24,1%	100,0%

Taula creuada 11:

Nom del diari × Ús d'elements sensacionalistes al titular

			Ús d'elements sensacionalistes al titular		Total
			Sí	No	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	4	11	15
		% Fila	26,7%	73,3%	100,0%
		% Columna	16,0%	37,9%	27,8%
		% Total	7,4%	20,4%	27,8%
	El Mundo	Recompte	6	9	15
		% Fila	40,0%	60,0%	100,0%
		% Columna	24,0%	31,0%	27,8%
		% Total	11,1%	16,7%	27,8%
	El País	Recompte	10	5	15
		% Fila	66,7%	33,3%	100,0%
		% Columna	40,0%	17,2%	27,8%
		% Total	18,5%	9,3%	27,8%
	ABC	Recompte	5	4	9
		% Fila	55,6%	44,4%	100,0%
		% Columna	20,0%	13,8%	16,7%
		% Total	9,3%	7,4%	16,7%
Total	Recompte		25	29	54
	% Fila		46,3%	53,7%	100,0%
	% Columna		100,0%	100,0%	100,0%
	% Total		46,3%	53,7%	100,0%

Taula creuada 12:

Nom del diari × Es mostra a les víctimes de la violència de forma explícita

			Es mostra a les víctimes de la violència de forma explícita			Total
			Sí	No	No hi ha fotografia relacionada	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	3	10	2	15
		% Fila	20,0%	66,7%	13,3%	100,0%
		% Columna	27,3%	33,3%	15,4%	27,8%
		% Total	5,6%	18,5%	3,7%	27,8%
	El Mundo	Recompte	2	7	6	15
		% Fila	13,3%	46,7%	40,0%	100,0%
		% Columna	18,2%	23,3%	46,2%	27,8%
		% Total	3,7%	13,0%	11,1%	27,8%
	El País	Recompte	5	7	3	15
		% Fila	33,3%	46,7%	20,0%	100,0%
		% Columna	45,5%	23,3%	23,1%	27,8%
		% Total	9,3%	13,0%	5,6%	27,8%
	ABC	Recompte	1	6	2	9
		% Fila	11,1%	66,7%	22,2%	100,0%
		% Columna	9,1%	20,0%	15,4%	16,7%
		% Total	1,9%	11,1%	3,7%	16,7%
Total	Recompte		11	30	13	54
	% Fila		20,4%	55,6%	24,1%	100,0%
	% Columna		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Total		20,4%	55,6%	24,1%	100,0%

Taula creuada 13:

Nom del diari × Grup sociodemogràfic protagonista de la foto utilitzada

			Grup sociodemogràfic protagonista de la foto utilitzada							
			Població civil infantil	Població civil adulta	Població civil (adulta i infantil)	Exèrcit	Polítics	Altres	No hi ha foto	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	1	1	6	1	3	1	2	15
		% Fila	6,7%	6,7%	40,0%	6,7%	20,0%	6,7%	13,3%	100,0%
		% Columna	33,3%	12,5%	46,2%	20,0%	30,0%	33,3%	16,7%	27,8%
		% Total	1,9%	1,9%	11,1%	1,9%	5,6%	1,9%	3,7%	27,8%
	El Mundo	Recompte	1	3	0	3	2	1	5	15
		% Fila	6,7%	20,0%	,0%	20,0%	13,3%	6,7%	33,3%	100,0%
		% Columna	33,3%	37,5%	,0%	60,0%	20,0%	33,3%	41,7%	27,8%
		% Total	1,9%	5,6%	,0%	5,6%	3,7%	1,9%	9,3%	27,8%
	El País	Recompte	0	3	5	0	3	1	3	15
		% Fila	,0%	20,0%	33,3%	,0%	20,0%	6,7%	20,0%	100,0%
		% Columna	,0%	37,5%	38,5%	,0%	30,0%	33,3%	25,0%	27,8%
		% Total	,0%	5,6%	9,3%	,0%	5,6%	1,9%	5,6%	27,8%
	ABC	Recompte	1	1	2	1	2	0	2	9
		% Fila	11,1%	11,1%	22,2%	11,1%	22,2%	,0%	22,2%	100,0%
		% Columna	33,3%	12,5%	15,4%	20,0%	20,0%	,0%	16,7%	16,7%
		% Total	1,9%	1,9%	3,7%	1,9%	3,7%	,0%	3,7%	16,7%
Total	Recompte	3	8	13	5	10	3	12	54	
	% Fila	5,6%	14,8%	24,1%	9,3%	18,5%	5,6%	22,2%	100,0%	
	% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Total	5,6%	14,8%	24,1%	9,3%	18,5%	5,6%	22,2%	100,0%	

Taula creuada 14:

Nom del diari × Bàndol del protagonista de la foto

			Bàndol del protagonista de la foto				Total
			Israel	Palestina	Altres	No hi ha foto	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	4	7	2	2	15
		% Fila	26,7%	46,7%	13,3%	13,3%	100,0%
		% Columna	26,7%	38,9%	25,0%	15,4%	27,8%
		% Total	7,4%	13,0%	3,7%	3,7%	27,8%
	El Mundo	Recompte	6	2	1	6	15
		% Fila	40,0%	13,3%	6,7%	40,0%	100,0%
		% Columna	40,0%	11,1%	12,5%	46,2%	27,8%
		% Total	11,1%	3,7%	1,9%	11,1%	27,8%
	El País	Recompte	2	6	4	3	15
		% Fila	13,3%	40,0%	26,7%	20,0%	100,0%
		% Columna	13,3%	33,3%	50,0%	23,1%	27,8%
		% Total	3,7%	11,1%	7,4%	5,6%	27,8%
	ABC	Recompte	3	3	1	2	9
		% Fila	33,3%	33,3%	11,1%	22,2%	100,0%
		% Columna	20,0%	16,7%	12,5%	15,4%	16,7%
		% Total	5,6%	5,6%	1,9%	3,7%	16,7%
Total		Recompte	15	18	8	13	54
		% Fila	27,8%	33,3%	14,8%	24,1%	100,0%
		% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Total	27,8%	33,3%	14,8%	24,1%	100,0%

Taula creuada 15:

Nom del diari × Quantitat de xifres que apareixen a la peça									
			Quantitat de xifres que apareixen a la peça						Total
			1	2	3	4	Més de 5	0	
Nom del diari	La Vanguardia	Recompte	8	1	1	1	0	4	15
		% Fila	53,3%	6,7%	6,7%	6,7%	,0%	26,7%	100,0%
		% Columna	38,1%	11,1%	20,0%	100,0%	,0%	23,5%	27,8%
		% Total	14,8%	1,9%	1,9%	1,9%	,0%	7,4%	27,8%
		El Mundo	Recompte	6	1	2	0	0	6
	% Fila		40,0%	6,7%	13,3%	,0%	,0%	40,0%	100,0%
	% Columna		28,6%	11,1%	40,0%	,0%	,0%	35,3%	27,8%
	% Total		11,1%	1,9%	3,7%	,0%	,0%	11,1%	27,8%
	El País	Recompte	4	7	2	0	1	1	15
		% Fila	26,7%	46,7%	13,3%	,0%	6,7%	6,7%	100,0%
		% Columna	19,0%	77,8%	40,0%	,0%	100,0%	5,9%	27,8%
		% Total	7,4%	13,0%	3,7%	,0%	1,9%	1,9%	27,8%
	ABC	Recompte	3	0	0	0	0	6	9
		% Fila	33,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	66,7%	100,0%
		% Columna	14,3%	,0%	,0%	,0%	,0%	35,3%	16,7%
		% Total	5,6%	,0%	,0%	,0%	,0%	11,1%	16,7%
	Total	Recompte	21	9	5	1	1	17	54
		% Fila	38,9%	16,7%	9,3%	1,9%	1,9%	31,5%	100,0%
		% Columna	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Total	38,9%	16,7%	9,3%	1,9%	1,9%	31,5%	100,0%

Taula creuada 16:

Importància de la notícia en la portada (és la principal?) × Ús d'elements sensacionalistes al titular

			Ús d'elements sensacionalistes al titular		Total
			Sí	No	
Importància de la notícia en la portada (és la principal?)	Sí	Recompte	20	19	39
		% Fila	51,3%	48,7%	100,0%
		% Columna	80,0%	65,5%	72,2%
		% Total	37,0%	35,2%	72,2%
		No	Recompte	5	10
	% Fila		33,3%	66,7%	100,0%
	% Columna		20,0%	34,5%	27,8%
	% Total		9,3%	18,5%	27,8%
	Total		Recompte	25	29
		% Fila	46,3%	53,7%	100,0%
% Columna		100,0%	100,0%	100,0%	
% Total		46,3%	53,7%	100,0%	

